

Združeno delo v boju za socialistično samoupravljanje in družbenoekonomski razvoj

TEZE ZA PRIPRAVO III. KONGRESA SAMOUPRAVLJALCEV JUGOSLAVIJE

Teze za pripravo III. kongresa samoupravljalcev Jugoslavije, ki jih objavljamo, so poleg usmeritev za pripravo kongresa, ki pa smo jih objavili v Sindikalnem poročevalcu št. 8, temeljno gradivo za uspešne priprave in sam potek kongresa. Teze naj bi zlasti spodbudile razpravo o aktualnih vprašanjih, ki so pomembna za nadaljnji razvoj socialističnega samoupravljanja. Ne dajejo odgovorov na vsa ta vprašanja, marveč opozarjajo na aktualne probleme. Odgovore in rešitve pa naj nakažeta ali data temeljita razprava in sam kongres.

Tretji kongres samoupravljalcev Jugoslavije bo potekal v okviru dolgoletnega boja za razvoj celovitega sistema socialističnega samoupravljanja in stabilizacije gospodarstva na temeljih neposrednega odločanja delavcev o pogojih in rezultatih dela, na temeljih obvladovanja dohodka in splošnega družbenega napredka.

Temelje sistema socialističnega samoupravljanja, združevanje in povezovanje delavcev v družbeni reprodukciji na dohodkovnih osnovah opredeljuje ustava SFRJ in zakon o združenem delu. Cilji kongresa so najbolj neposredno povezani z uresničevanjem družbenih opredelitev v teh dokumentih ter so oblikovani v okvirnih smernicah za pripravo III. kongresa samoupravljalcev Jugoslavije.

Priprave za kongres že tečejo. Namen teh tez je, da še bolj spodbudijo razpravo o aktualnih vprašanjih, ki bodo tema obravnav na kongresu. Ta razprava in naše skupno zavzemanje v kongresnih pripravah in potem tudi na kongresu naj spodbudita in odpreta nove prodore na področju vztrajnega boja delavskega razreda za nadaljnji razvoj samoupravljanja in za krepitev njegove materialne podlage in to na temeljih boja za nenehno povečevanje dohodka, za uvajanje in uveljavljanje stimulativnih oblik in meril delitev po delu in rezultatih dela, za boljše in bolj produktivno delo vseh, za bolj kakovostno in učinkovito upravljanje, večjo skrb za družbena sredstva, za učinkovitejšo organizacijo dela in kar največje izkoriščanje znanstvenih in tehničnih dosežkov, torej vseh kakovostnih pogojev in rezultatov dela ter poslovanja. Zavzemanje na navedenih osnovah lahko v današnjih neugodnih političnih in ekonomskih razmerah v svetu odpre stvarne perspektive, da bomo nakopičene ekonomske probleme uspešno premagovali, da bomo dosegali materialni in družbeni napredek ter da bo socialistično samoupravljanje potrdilo vse svoje možnosti in prednosti.

Vprašanja, ki jih odpirajo te teze, so spodbuda za razpravo, ki je odprta tudi za vsa vprašanja, ki so pomembna za nadaljnji razvoj socialističnega samoupravljanja. Zato teze ne dajejo odgovorov na vsa vprašanja, marveč opozarjajo na probleme, ki so danes še posebej aktualni. Nakazujejo tudi pota za njihovo reševanje na podlagi znanih družbenih opredelitev o samoupravljanju, dohodku, združevanju in povezovanju. Popolnejši odgovori na vprašanje, kako naj te probleme rešujemo v družbeni praksi, naj pridejo iz najširše razprave, ki bo v pripravah na kongres in potem tudi na kongresu potekala tako, da bodo v njej sodelovali vsi samoupravljalci. V tem smislu je potrebno sprožiti širše družbene akcije za analizo razmer in problemov, kakor tudi za način njihovega reševanja v sleherni organizaciji in v vseh okoljih.

Za uresničevanje ključnih ciljev družbenega razvoja na temeljih sistema socialističnega samoupravljanja v naslednjem obdobju sta namreč nujni veliko večja povezanost in združenost dela v vseh oblikah: v temeljnih organizacijah, v delovnih in sestavljenih organizacijah združenega dela ter še vseh drugih oblikah združevanja in povezovanja, potrebna pa sta tudi navzočnost in bistveni vpliv delegacij in delegatov v vseh skupščinah, od krajevne skupnosti do skupščine SFRJ.

V pripravah na kongres in v obravnavanju vseh vprašanj, s katerimi se bo kongres ukvarjal, bodo družbene akcije potekale na podlagi opredelitev X. in XI. kongresa ZKJ, VIII. kongresa Zveze

sindikata Jugoslavije, ciljev in nalog iz družbenega plana razvoja Jugoslavije ter še posebej iz sklepov 15. seje CK ZKJ. Priprave na kongres in potem kongres sam, bodo pomembno prispevali tudi k naslednjim kongresom zveze komunistov in zveze sindikatov.

Pridobivanje in razporejanje dohodka

V praksi se čedalje bolj uresničuje ustavno načelo, da združeni delavci odločajo o pogojih, sredstvih in rezultatih svojega dela. Pri tem pa zadevajo na določene težave in ovire. Spoznati je treba možnosti za hitrejše, popolnejše in doslednejše uresničevanje odločilne vloge delavcev v sistemu družbene reprodukcije.

PRIDOBIVANJE DOHODKA

Pridobivanje dohodka in splošni pogoji gospodarjenja

1. Stalni porast družbene produktivnosti dela je podlaga za povečanje dohodka in hitrejšo stabilizacijo gospodarstva. To pa zahteva bolj vsestransko spoznavanje vseh dejavnikov produktivnosti. Kako pospešiti razvoj dohodkovnih odnosov, povečati strokovno in delovno usposobljenost delavcev, izboljšati tehniko, tehnologijo in organizacijo dela, kako smotrneje izkoristiti sredstva in predmete dela, gospodarneje poslovati in drugo? Zakaj se posamezne organizacije v boju za dohodek opirajo bolj na zunanje dejavnike kakor na notranje rezerve? Kaj vse omogoča prisvajanje dohodka mimo rezultatov dela? Kako doseči, da bo pridobivanje dohodka neposredno odvisno od produktivnosti?

(Nadaljevanje na 2. strani)

Sklepi I. akcijske konference

V prvi številki našega glasila smo objavili govor predsednika akcijske konference ZK Zelezarne Štore. Danes pa objavljamo sklepe s te konference, ki jih je na podlagi razprave oblikovala komisija za sklepe.

1. Proizvodnja

OO ZK naj še naprej v svoji dejavnosti tekoče obravnavajo in ocenjujejo poslovne uspehe ter načrtovanje in vodenje proizvodnje, predvsem pa:

— Poseben poudarek še nadalje dati na oskrbo s surovinami in repromateriali za zagotovitev nemotene povečane proizvodnje, prodaje in izvoza.

— Z načrtovanjem in izvajanjem investicijske dejavnosti v proizvodnji zagotoviti izboljšanje delovnih pogojev, ki zagotavljajo dvig storilnosti in posodabljanje proizvodnega procesa.

— Investicijsko dejavnost voditi tako, da bodo naložbe v proizvodno dejavnost kvalitetno in v predvidenih terminih aktivirane in usposobljene za proizvodnjo ter tako začele vračati naložena sredstva.

— Z ozirom na težak energetski položaj in visoke stroške vseh energetskih medijev je potrebno na vseh nivojih vzpodbujati racionalno trošenje energije in s tem prispevati k zniževanju stroškov proizvodnje.

— Komunisti in OO ZK kot celote naj redno analizirajo in spremljajo izkoristek delovnega časa, delovno disciplino ter izvajanje vseh postavk samoupravnih in drugih aktov po dolžnostih in po pravicah.

(Nadaljevanje na 2. strani)

(Nadaljevanje s 1. strani)

2. Dohodkovni odnosi se lahko razvijajo samo ob **popolnem spoštovanju objektivnih ekonomskih zakonitosti**. Zato je nujno, da spoznamo vse pogoje za hitrejšo nadomeščanje administrativnih ukrepov s samoupravnim sporazumevanjem združenih delavcev. Zavaljo administrativnih ukrepov prihajajo nekatere organizacije v privilegirani, druge pa v neugoden položaj. S tem se zmanjšuje pozitiven učinek ekonomskih zakonitosti in otežuje se razvoj dohodkovnih odnosov. Organizacije s privilegiranim položajem ne kažejo zanimanja za dohodkovno povezovanje z organizacijami, ki poslujejo v neugodnih razmerah.

3. K ohranjanju neenakopravnih pogojev v gospodarjenju in pridobivanju dohodka največ prispevajo administrativni ukrepi na področju **oblikovanja cen, kreditno denarnega sistema in sprotne ekonomske politike**. Združeni delavci težko obvladujejo ta področja, zato je nujno spoznati vse vzroke, ki prispevajo k temu. Kaj storiti, da bodo združeni delavci čedalje bolj dogovorno oblikovali cene ter obvladovali blagovno-denarne tokove, da bo kreditiranje tozdrov hitreje nadomeščeno s samoupravnim združevanjem dela in sredstev, banke pa spremenjene v finančna združenja združenega dela? Kako zagotoviti, da bomo z ukrepi ekonomske politike bolj spodbujali dohodkovno povezovanje?

4. Zaradi še vedno odločilne vloge države v urejanju ekonomskih odnosov s tujino ter tudi zaradi premalo organiziranega nastopanja na svetovnem tržišču tozdrov prav tako ustvarjajo svoj dohodek ob neenakih pogojih. Zato je potrebno spoznati vse nujne postavke za to, da bodo združeni delavci obvladali tudi te odnose.

5. Dohodkovno povezovanje bo pospešilo **tehnično-tehnološki napredek**. Velike razlike v tehnični opremljenosti dela pa otežujejo

takšno povezovanje, kajti organizacije se pri tem pogosto ravnajo samo po trenutnih koristih. Zato je potrebno širše spoznavati interese organizacij na višji ravni tehnične opremljenosti, da se dohodkovno povezujejo z organizacijami, ki so na tem področju šibkejšje.

Pridobivanje dohodka s prodajo proizvodov in storitev

Zakon o cenah določa osnove za samoupravno urejanje tržnih odnosov, vendar ga praktično še ne uresničujemo, ker za to še niso izpolnjeni vsi nujni pogoji. Zavaljo tega se še vedno ohranja praksa administrativnega urejanja in stihjskega oblikovanja cen, zavaljo česar nastajajo v delovanju enotnega jugoslovanskega tržišča resni problemi. Da bi to premostili, je nujno spoznati in zagotoviti vse pogoje za dosledno uresničevanje zakona o cenah. Kaj vse je treba storiti, da bi dobili sistem samoupravnega sporazumevanja o cenah in samoupravnega organiziranja v poslovanju s tujino, da bi ustvarili takšne pogoje za menjavo, ki bodo zagotavljali oblikovanje cen na podlagi delovanja ekonomskih zakonov in v skladu z gibanjem produktivnosti dela, da se bo razvil takšen zunanjetrgovinski in devizni sistem, ki bo omogočal združenim delavcem odločilno vlogo.

Pridobivanje dohodka z udeležbo v skupnem prihodku

Pridobivanje dohodka z udeležbo v skupnem prihodku le počasi napreduje. Medsebojne odnose na načelih skupnega prihodka je doslej vzpostavilo razmeroma malo organizacij. Ni posebnih pobud za takšno povezovanje, potem pa je tudi precej tavanja pri iskanju pravih rešitev.

(Nadaljevanje s 1. strani)

— Komunisti se moramo zavzemati za odpravo nerazjasnjene stanja statuta TOZD TT in njene organiziranosti, da bodo tako realizirane dane obveze kolektivu in pripomogle k ustvarjanju boljših medsebojnih odnosov.

— Inventivno dejavnost, ki jo je v kolektivu že precej, je potrebno še nadalje širiti in krepiti na vseh nivojih proizvodnje in gospodarjenja, še posebej pa ji moramo komunisti dati najširšo podporo.

2. Družbeni standard

— Z ozirom na sredstva, ki se bodo še nadalje izvajala za izvajanje stanovanjske politike, je potrebna kritična presoja in konkretne usmeritve, da bodo kolektivu dajale večje možnosti za rešitev perečih stanovanjskih problemov.

— Dolžnost nas komunistov je, da redno spremljamo in analiziramo stanovanjsko problematiko in na podlagi ugotovljenih dejstev konstruktivno vplivamo na razreševanje problemov.

— OO ZK naj v svojih sredinah obravnavajo problematiko odidha in rekreacije delavcev ter na podlagi širše razprave predlagajo konkretne prednosti pri nadaljnjem obnavljanju in investiranju, upoštevajoč stališča I. akcijske konference.

— Urejenost komunikacij na področju Stor in okolice do sedaj ni bila zadovoljivo reševana, ne dajejo zadovoljivih rešitev prometnih povezav z železarno ter otežujejo notranjo organiziranost prometa. Zato naj člani ZK v OO ZK in drugih organih obravnavajo stališča akcijske konference do izgradnje teh prometnic in njihovo vključevanje v razvojne načrte občine.

3. Samoupravljanje in delegatski sistem

— V OO ZK je potrebno oživeti obravnavanje delovanja delegatov v samoupravnih telesih in družbenopolitičnih skupnostih ter ocenjevati njihove konkretne prispevke k dogovarjanju in zastopanju sredine, iz katere izhajajo.

— Komunisti se moramo zavzemati, da bodo o posameznih problemih dosežena enotna stališča tako v TOZD kot v celotni DO in ne smemo dopuščati delovanja mimo samoupravno dogovorjenih poti.

4. Splošni ljudski odpor in družbena samozaščita

— V OO ZK naj se tekoče obravnava problematika s področja SLO in DSZ; v delovnih sredinah je treba skupaj z nosilci obrambnih nalog krepiti samozaščitno delovanje. Naloge s tega področja je potrebno še tesneje povezovati in koordinirati med TOZD in v DO.

— V pripravah za akcijo NNNP 81 moramo konkretno opredeliti naloge ter se zavzemati, da bodo priprave čim bolj in pravočasno stekle, kajti le tako bo dosežen smoter vseh prizadevanj in zagotovljeni trajni rezultati vseh aktivnosti.

5. V smislu še nadaljnje krepitve enotnosti znotraj delovnega kolektiva in navzven smo komunisti dolžni zagotavljati medsebojno dogovarjanje o vseh gospodarskih, političnih in samoupravnih dogajanjih ter tako ustvarjati možnosti za nadaljnji razvoj dobrih samoupravnih in družbenopolitičnih aktivnosti.

Sklepi akcijske konference so sestavni del programa OO ZK.
Predsedstvo akcijske konference

Poglavitni problem v ustvarjanju skupnega prihodka je v tem, da se najdejo ustrezna merila za njegovo razporejanje v skladu s prispevkom tozdrov s tekočim in minulim delom. Praksa, da se notranje cene določajo na podlagi posamičnih stroškov tozdrov ali po trenutnih razmerah na tržišču, ne ustreza bistvu skupnega prihodka. Rešitve bi morali iskati tako, da bi zagotovili uresničevanje temeljnih načel ekonomije dela in sredstev, to pa je mogoče doseči samo tako, če bo udeležba v skupnem prihodku ustrezala dejanskemu prispevku združenih tozdrov k ustvarjanju in prodaji skupnega proizvoda ali storitve. Ta prispevek se v praksi čedalje bolj ugotavlja s pomočjo samoupravno dogovorjenih standardov tekočega in minulega dela, ki pa jih ni mogoče sprejemati nekritično, saj se pogosto tudi skozi nje vleče stroškovno načelo.

Na katere probleme in težave zadevajo organizacije združenega dela, ki ustvarjajo skupni prihodek, pri določanju osnov in meril za razporejanje skupnega prihodka, oziroma pri določanju internih cen, pri oblikovanju in uporabljanju skupnih obratnih sredstev, ki so potrebna za ustvarjanje skupnega proizvoda, pri knjigovodskem evidentiranju aktivnosti iz skupnega poslovanja ter razmejevanju drugih stroškov od stroškov skupnega poslovanja, pri določanju in pokrivanju posamičnega in skupnega tveganja v skupnem poslovanju in podobno?

Skupni dohodek

Pridobivanje dohodka z udeležbo v skupnem dohodku je praktično na začetku. Potrebno je ugotoviti vzroke za izrazito počasno uresničevanje zakona o združenem delu na tem področju in najti prava pota za pospešitev le-tega. Ali ni eden izmed problemov ugotavljanje realnega nadomestila za uporabo združenih sredstev in pa to, da se pri razporejanju skupnega dohodka pogosto ne uporabljajo prave rešitve, marveč prevladujejo kreditni odnosi?

Svobodna menjava dela

Pridobivanje dohodka s svobodno menjavo dela se le težko uresničuje. Dohodek tozdrov družbenih dejavnosti in delovnih skupnosti se ugotavlja pretežno na podlagi njihovih individualnih stroškov, to pa se kaže v neracionalnem izkoriščanju tekočega in minulega dela. Ni še dovolj organizirane družbene akcije za nastanek potrebnih pogojev, v katerih bi lahko ugotavljali in merili njihov prispevek. Pretirana zakonodajna in druga regulativa, ki opredeljuje

obseg, pravice in sredstva po namenih, prav tako upočasnjuje proces svobodne menjave dela in hitrejšega samoupravnega urejanja odnosov med družbenimi dejavnostmi in materialno proizvodnjo.

Kaj vse je treba storiti za to, da bi opustili podedovani način zbiranja sredstev s pomočjo davkov in prispevkov, ter da bi razvili samoupravno združevanje sredstev za skupne potrebe. Kako dohodek tozdov in delovnih skupnosti spraviti v nepotrebno odvisnost od rezultatov njihovega dela in dohodka uporabnikov njihovih storitev? Da bi to dosegli so potrebna objektivna merila dela, s pomočjo katerih bomo ugotavljali višino nadomestila za opravljene storitve. Ali lahko takšna merila predstavljajo samoupravno dogovorjeni standardi tekočega in minulega dela, ki ugotavljajo družbeno potrebno porabo dela za enoto storitve?

RAZPOREJANJE DOHODKA

1. Neposredno odločanje delavcev se v glavnem še vedno omejuje na razporejanju čistega dohodka. Pa tudi to poteka pogosto brez temeljitejšega spoznavanja razvojnih ciljev in brez zadostnega uporabljanja potrebnih kazalcev. Kako in koliko mehanizem stopenj prispevka na dohodek in iz osebnih dohodkov preprečuje samoupravno odločanje? Se vedno se koncentrirajo sredstva na ravni družbenopolitičnih skupnosti, ki se samo formalno združujejo prek samoupravnih interesnih skupnosti, v resnici pa se odtujujejo.

Potrebno je ugotoviti pogoje za obvladovanje združenih delavcev s celotnim dohodkom in za zagotovitev dejanskega samoupravnega odločanja o njihovem razporejanju. Gre zlasti za pogoje, ki so potrebni za razvoj celovitega sistema samoupravnega združevanja dela in sredstev, ta pa zahteva tudi razvitejšo samoupravno sporazumevanje in družbeno dogovarjanje o razporejanju dohodka in njegovem združevanju. Ugotoviti je treba globlje vzroke, zakaj pri odločanju o dohodku ne uporabljajo obveznih kazalcev iz 140. člena zakona o združenem delu in zakaj jih v številnih tozdih sploh ne izkazuje.

2. Eden izmed najresnejših problemov je v tem, da se v razporejanju dohodka ne uresničujejo takšni odnosi, ki bi zagotavljali optimalen razvoj proizvodnje in produktivnosti dela. Izločanja za skupne, splošne, družbene in razne neproizvodne potrebe ne spremenjajo vselej rasti dohodka. Kaj je treba storiti, da se bo uresničila zahteva zakona o združenem delu po kateri delavci v tozdih hkrati in enkrat na leto odločajo o izločanju sredstev za skupne in splošne družbene potrebe in zakaj se delavcu namesto neto osebnega dohodka prikaže ves osebni dohodek?

Sodelavke!

Iskrene čestitke

za praznik

8. marec

vam izrekajo sodelavci

3. Pri razporejanju čistega dohodka se premalo spoštujejo določila 116. člena zakona o združenem delu, da se sredstva za osebne dohodke in skupno porabo ugotavljajo odvisno od produktivnosti in sorazmerno deležu, ki so ga delavci prispevali k ustvarjanju dohodka tozda, marveč se povečujejo na račun akumulacije in rezerv. To narekuje, da se kar najbolj vsestransko proučijo vzroki za takšno prakso in poiščejo rešitve, ki bodo vse subjekte družbene reprodukcije zainteresirale za ustvarjanje najugodnejših odnosov v razporejanju dohodka in jih naredile odgovorne za to.

4. Amortizacija se v številnih tozdih izloča po minimalnih zakonskih stopnjah, to pa v danih pogojih gospodarjenja ne zagotavlja enostavne reprodukcije. Videti je treba, ali se in zakaj se ne ugotavlja ekonomska amortizacija, s čimer bi se okrepila materialna osnova dela in preprečilo prelivanje sredstev amortizacije v dohodek.

Delitev sredstev za osebne dohodke

1. Temeljne organizacije združenega dela in delovne skupnosti so v glavnem v zakonskem roku sprejele pravilnike o delitvi sredstev za osebne dohodke. S tem pa se še ni končala aktivnost za izvajanje zakona o združenem delu, ker je šele malo organizacij začelo dosledno uresničevati njegova določila. Potrebno je stalno razvijati delitev po rezultatih dela, kar pomeni tudi kritično proučevanje rešitev, ki se v praksi že uporabljajo. Odpraviti je treba vse ovire, ki zdaj motijo dosledno delitev po delu. Zakaj se na primer

omejuje višina osebnega dohodka tudi takrat, kadar poteka delitev po rezultatih dela?

2. V številnih tozdih osebni dohodek še vedno ni odvisen od ustvarjenega dohodka in produktivnosti dela organizacije. Tudi takrat, kadar je to urejeno v pravilniku o delitvi, se v praksi ne izvaja vedno. Zato je treba temeljiteje proučiti vzroke za takšno delitev.

3. Se vedno ni do konca razčiščeno vprašanje, ali se da meriti sleherno delo. V pravilnikih posameznih tozdov in delovnih skupnosti so iz delitve po rezultatih dela praktično izločeni delavci na organizacijskih in posameznih strokovnih delih, v praksi pa se pogosto meri samo delo proizvodnih delavcev. Zato je treba v takšnih okoljih ponovno načeti vprašanje enotnega uresničevanja načel ustave in zakona o združenem delu.

4. Cetudi je bil zadnja leta dosežen velik napredek v objektivizaciji meril delitve, še vedno ni opuščena praksa, da poteka delitev sredstev na osebne dohodke na podlagi ocene delavca, kvalifikacije, naziva, samovoljne ocene izvršenih nalog in podobno, to pa vodi do nesporazumov in sporov med delavci. Zato je potrebno proučiti sedanja merila delitve ter si prizadevati še bolj za določitev in izpopolnitev objektivnih meril, po katerih bo lahko potekala dosledna delitev po rezultatih dela.

5. Malo je organizacij, v katerih so pri delitvi osebnega dohodka upoštevali vse osnove, ki po zakonu o združenem delu opredeljujejo delovni prispevek. Zlasti so zapostavljeni pogoji dela ter izkoriščanje sredstev ter predmetov dela. Povsod ne merijo celo niti obsega izpolnjenih nalog, marveč jemljejo za osnovo delitve čas, ki ga je delavec preživel na delu. Takšna enostranost je še bolj izražena v delovnih skupnostih. Zato je treba sprožiti razpravo tudi o teh vprašanjih in spodbuditi nadaljnje delo za kar najpopolnejše merjenje delovnega prispevka.

6. Prispevek z minulim delom se pretežno določa še vedno na podlagi delovne dobe. Redki so poskusi, da bi to storili na podlagi delavčevega prispevka k povečanju dohodka in k učinkovitejšemu izkoriščanju družbenih sredstev. Glede na pomen tega vprašanja so potrebna še večja prizadevanja tako v teoriji, kakor v praktični uporabi pravih rešitev.

7. S spreminjanjem prispevka na podlagi novatorstva in racionalizatorstva v obvezno osnovo delitve se odpirajo široke možnosti za spodbujanje ustvarjalnega dela.

V večini tozdov in delovnih skupnostih še niso izdelana merila za ugotavljanje takšnega prispevka. Potrebno je ugotoviti, zakaj se ta aktivnost premalo spodbuja in kateri so vzroki za slab interes ali celo morebiten odpor proti novatorstvu in racionalizatorstvu.

8. Se vedno ni najboljših rešitev za ugotavljanje **zajamčenega osebnega dohodka**. Ali je ta dohodek treba izplačevati vsem enako ali različno, odvisno pač od rezultatov dela, strokovnosti, odgovornosti in drugih meril?

SOCIALNA POLITIKA

1. Izkoriščanje sredstev za skupne potrebe, vključno tudi sredstva skupne porabe v tozdih, temelji v glavnem na načelih solidarnosti in vzajemnosti. Postavlja se vprašanje, ali je treba bolj upoštevati tudi delovni prispevek delavca.

2. V zaposlovanju je velik problem neskladje med izobrazbeno strukturo kadrov in potrebami združenega dela. Še zlasti velja to za strokovne kadre, kajti enih je preveč, drugih premalo. Težave se povečujejo še zaradi premajhne gibljivosti kadrov, neorganiziranega zaposlovanja, nesamoupravnega odločanja o sprejemanju na delo in drugo. Ustvariti je treba pogoje za vrnitev naših delavcev iz tujine in za njihovo delovno angažiranje doma. Postavlja se vprašanje, zakaj mnoge organizacije ne planirajo svojih kadrovskih potreb, zavoljo česar mladi strokovnjaki nočejo dela zunaj velikih središč, zakaj so natečaji izigrani in kaj storiti za bolj organizirano zaposlovanje.

3. Počasno reševanje **stanovanjskih problemov** narekuje, da moramo bolj vsestransko proučiti vzroke za takšno stanje. Zakaj so stroški stanovanjske graditve tako visoki? Kako v financiranju stanovanjske graditve spodbuditi večje angažiranje osebnih sredstev? Kako izpeljati politiko ekonomskih stanarin, ne da bi pri tem ogrozili življenjski standard prebivalstva z nižjimi dohodki? Potrebno je proučiti merila za razdeljevanje stanovanj, kakor tudi možnosti za hitrejši razvoj samoupravljanja v stanovanjskih interesnih skupnostih.

4. Kljub doseženim rezultatom **zdravstvena zaščita** še zaostaja za potrebami. Zato moramo najti vse možnosti za njeno izboljšanje. Kako napredovati na področju preventivne zaščite? Kaj vse je treba storiti, da se bo zdravstveno varstvo v celoti organiziralo bolje, da bo dosežena večja racionalizacija zdravstvenih služb in da bo učinkovitejša tudi zaščita delavca na delu?

Samoupravno povezovanje in združevanje na podlagi dohodka — bistveni dejavnik družbene reprodukcije, samoupravnega planiranja in razvoja

ORGANIZIRANJE ZDRUŽENEGA DELA

1. Zelo pomembno je, da nastanejo takšni odnosi med delavci v temeljni organizaciji, ki jo bodo predstavili kot temeljno samoupravno skupnost združenih delavcev. Potrebno je ugotoviti: ali so

(Nadaljevanje na 4. strani)

(Nadaljevanje s 3. strani)

delavci ustrezno združeni v tozdih in ali smo oblikovali ter razvili temeljno organizacijo združenega dela v skladu z ustavo in zakonom o združenem delu? Kako se uresničujejo najbistvenejše funkcije delavcev v tozdih? Opraviti kritično analizo problemov na tem področju na primeru tozdov, v katerih se bistvene funkcije uresničujejo zadovoljivo in v katerih so odnosi ustrezno urejeni, kakor tudi v tistih tozdih, v katerih se navedene zahteve ne uresničujejo.

2. Eden izmed bistvenih pogojev za ustrezno organiziranje združenega dela je **spoznavanje in usklajevanje interesov in ciljev združevanja**. Ali so na zadovoljiv način ugotovljeni skupni interesi delavcev glede združevanja v tozde, delovne in sestavljene organizacije združenega dela? Ali samoupravno organiziranje tozdov v vseh oblikah organiziranja izhaja od skupnih interesov temeljnih organizacij združenega dela, ki izvirajo iz njihovih medsebojnih tehnično-tehnoških zvez in ekonomskih interesov ali na podlagi interesov družbenopolitičnih skupnosti? Ali so zagotovljeni ustrezni mehanizmi, sredstva in organi, s pomočjo katerih se učinkovito uresničujejo skupni dogovorjeni interesi in cilji v okviru delovnih in sestavljenih organizacij združenega dela, poslovnih skupnosti itd.?

RAZLIČNE OBLIKE ZDRUŽEVANJA DELA IN SREDSTEV

1. **Delavce v združenem delu spodbujata dohodek in osebni dohodek k različnim oblikam združevanja dela in sredstev**. Da bi trajno dosegali čedalje večji dohodek in osebni dohodek in s tem tudi akumulacijo ter ustvarjali pogoje za svoj razvoj ter za kritje svojih osebnih potreb, je objektivno njihov ekonomski interes stabilnost poslovanja, dolgoročno uspešno in stabilno poslovanje, redno oskrbovanje s surovinami in drugo. Kateri dejavniki zadržujejo te in še druge motive, da bi prišli do izraza v procesu združevanja in povezovanja in kaj velja storiti, da se poveča zanimanje za združevanje in povezovanje?

2. **Združevanje dela in sredstev temeljnih organizacij združenega dela na podlagi njihove dohodkovne povezanosti zagotavlja zanesljivost in trdnost v delu in razvoju** s pomočjo optimalne medsebojne delitve dela, nadalje stabilnejšo oskrbo s surovinami, energijo in drugimi materialnimi pogoji za proizvodnjo ter učinkovitejšo prodajo izdelkov, kakor tudi učinkovito gospodarjenje in **stalno večji dohodek** vseh organizacij. V tem smislu postajata združevanje in povezovanje objektivni pogoj za nastajanje stabilnih tokov družbene reprodukcije. Kaj vse je treba storiti, da bi spoznali in izrabili vse prednosti proizvodnje in razvojne usmeritve, zasnovane na medsebojni dohodkovni povezanosti s partnerji v reprodukciji? Katere akcije je treba storiti in kako se organizirati, da bi pravočasno spoznali potrebe tržišča s stališča količine, asortimenta in kakovosti izdelkov; ter da bi sprejeli pozitivne vplive tržišča na združevanje in povezovanje?

3. **Ali se motiviranost za združevanje uresničuje v celotnem poslovanju med seboj povezanih tozdov ali pretežno samo pri določenih izdelkih?** Kakšne posledice se glede objektivnega ugotavljanja posamičnega prispevka med seboj povezanih tozdov pri ustvarjanju skupnega prihodka oziroma skupnega dohodka pojavljajo v prvem in kakšne v drugem primeru?

4. **Kako preseči pojav, da nekateri subjektivni dejavniki (poslovni organ, organi družbenopolitičnih skupnosti in družbenopolitičnih organizacij zadržujejo procese združevanja** tudi tedaj, ko so skupni interesi organizacij združenega dela očitni in ko so le-te zainteresirane za združevanje in povezovanje? Kako premostiti ta problem?

5. **Združevanje in povezovanje na temeljih dohodka se ne da zamisliti brez popolnega obveščanja delavcev** v tozdih o vseh bistvenih vprašanih poslovanja in razvoja. Kaj storiti, da bo obveščanost delavcev o dejstvih, bistvenih za njihovo odločanje, še bolj sprotna, obsejša, izčrpna in objektivna?

6. **Ena izmed bistvenih opredelitev je najnost združevanja dela in sredstev tozdov proizvodnje in trgovine**. To se uresničuje počasi in nedosledno. Ali je razlog v prizadevanjih trgovine ali proizvodnje, da zadrži ugodnejši (pogosto tudi monopolski) ekonomski položaj ali v premajhni organiziranosti proizvajalcev, da sprejmejo takšno poslovno sodelovanje? Kateri posebni problemi se pojavljajo v procesu združevanja dela in sredstev med proizvodnimi in trgovskimi organizacijami združenega dela?

7. **Kako v razmerah še premajhnega uresničevanja bistva vseh ustanov samoupravnega gospodarskega sistema in ohranjanja prejšnje prakse in obnašanja, kakor tudi v razmerah nestabilnosti, na katere se čedalje pogosteje reagira s kratkoročnimi ukrepi ekonomske politike — funkcionirajo doslej vzpostavljeni dohodkovni odnosi med temeljnimi organizacijami združenega dela?**

8. **Sestavni del sistema združenega dela je tudi združevanje kmetov v kmetijske zadruge in druge oblike združevanja**. Posebno pomembno je združevanje kmetov v odnose trajnejšega sodelovanja z organizacijami združenega dela. Takšna oblika sodelovanja je premalo razvita. Ugotoviti, kateri so tisti razlogi, da kmetje ne prihajajo v status združenih delavcev? Poleg tega je treba razviti takšne oblike poslovnega sodelovanja kmetov, ki ustrezajo njihovim interesom, to pa bo ustvarilo širšo gnotno podlago združevanja in povezovanja ter prispevalo k stabilizaciji kmetijskih tokov. Kaj je potrebno storiti, da bi se razvile te različne oblike združevanja dela in sredstev ter poslovnega sodelovanja kmetov?

9. **Združevanje in povezovanje je zasnovano na uveljavljanju ekonomskih zakonitosti**. Razvija se na podlagi zavestnega usmerjanja, toda tudi zahtev, da se premaga administrativni vpliv na smeri in oblike združevanja in povezovanja ter na neposredno delovanje

tržišča. Zajema širok krog stikov in odnosov med tozdi, to je vse oblike skupnega obvladovanja lastnih ekonomskih odnosov. Kaj je potrebno storiti, da bi se okrepila ekonomska odvisnost združevanja in povezovanja?

ZDRUŽEVANJE IN POVEZOVANJE TER POGOJI GOSPODARJENJA

Nesorazmerja v materialni strukturi gospodarstva in pogoji gospodarjenja

V gospodarstvu Jugoslavije **obstajajo zelo resna materialna in ekonomska nesorazmerja**, ki opredeljujejo pogoje združevanja in povezovanja. Ali je z združevanjem in povezovanjem ter samoupravnim planiranjem mogoče odpraviti ta nesorazmerja, ki ogrožajo normalen proces družbene reprodukcije, in ki so nastala zaradi določenih pogojev gospodarjenja.

Primarna delitev ter združevanje in povezovanje

Primarna delitev dohodka je eden izmed najbolj zapletenih problemov pri uresničevanju samoupravnih proizvodnih odnosov. Znano je, da se pogoji za pridobivanje dohodka pomembno razlikujejo po grupacijah in dejavnostih. Ali je mogoče premagati ta problem s **sinhronizirano spremembo pogojev gospodarjenja tozdov** in medsebojnega povezovanja partnerjev na podlagi posameznih vidikov skupnega poslovanja? Kateri problemi se pojavljajo pri izvajanju meril iz zakona o cenah in kako zagotoviti, da se ustvarjanje dohodka prek samoupravnega urejanja ravni in odnosov cen neposredno poveže z združevanjem in povezovanjem dela? V kolikšni meri decentralizacija pristojnosti na področju družbene kontrole cen prispeva h krepitvi samoupravne narave odločanja o cenah in kakšen je vpliv tega procesa na združevanje in povezovanje?

Zagotavljanje sredstev za skupne in splošne družbene potrebe ter združevanje in povezovanje

Kljub opredelitvi za enotne osnove sistema zagotavljanja sredstev za skupne in splošne družbene potrebe ostajajo danes še vedno **velike razlike v konkretnih mehanizmih za zagotavljanje teh sredstev**. Ali velike razlike v mehanizmih sekundarne delitve v posameznih republikah in pokrajinah vplivajo na procese združevanja in povezovanja? Kako različna stopnja obremenjenosti dohodka tozdov posameznih dejavnosti z izločanja za navedene obveznosti (na podlagi davkov in prispevkov iz dohodka in na osebne dohodke) vpliva na procese združevanja in povezovanja?

Monetarni, kreditni in bančni sistem ter investicijska vprašanja

1. **Opredelili smo se, da bo emisija denarja temeljila na realnih blagovno-denarnih tokovih združenega dela**, da se v tem smislu spremeni in preseže sedanji depozitno-kreditni odnos, ki je pripeljal do visoke stopnje zadolženosti tozdov in njihove velike odvisnosti od bančnih kreditov. Sistemske rešitve oziroma intencije ustavnih določil za to področje se ne uresničujejo. Kakšne so posledice odtujenosti denarnega, kreditnega in monetarnega področja od organizacij združenega dela za procese združevanja in povezovanja? Kaj vse je treba storiti, da bo združeno delo obvladalo denarni promet?

2. **Kreditiranje iz primarne emisije denarja in financiranje različnih oblik končne porabe povzročata gospodarsko nestabilnost in konflikte ekonomskih interesov med organizacijami združenega dela različnih dejavnosti in različnih območij ter zadržujeta procese združevanja in povezovanja**. Kaj je treba storiti, da se bo ta sistem prilagodil sistemu združenega dela?

3. **Prihranki prebivalstva so pomemben vir sredstev družbene reprodukcije**. Kako spodbujati prebivalstvo k še večjemu varčevanju? Kaj storiti, da se bodo povečali prihranki prebivalstva in nakazila delavcev iz tujine ter s tem povečala materialna podlaga za združevanje?

4. **Ali in v kakšni meri poslovna politika bank spodbuja združevanje dela in sredstev?** V kolikšni meri funkcioniranje bank izključno na teritorialnem načelu (občinske, regionalne, republiške in pokrajinske) »prispeva« k počasnemu procesu združevanja in povezovanja?

5. **Kako monetarni, kreditni in bančni sistem v celoti prilagoditi zahtevam za kar največji obseg samofinanciranja reprodukcije na temeljih združevanja in povezovanja?**

6. **Investicijska dejavnost pri nas se giblje nad dejanskimi možnostmi**. Opredelitev je, da moramo obseg in strukturo investicij, kakor tudi njihovo udeležbo v družbenem proizvodu spremeniti in uskladiti s cilji ekonomske stabilizacije, združevanja in povezovanja. Ali je to dosegljivo z uvedbo ustreznih kriterijev za investiranje in katerih? V kolikšni meri delavci odločajo o konkretnem

investicijskem projektu? Potrebno je podrobno analizirati obseg angažiranja družbenopolitičnih skupnosti na področju odločanja o investicijah, ob hkratni opozoritvi na delež nedokončanih investicij v strukturi skupnih investicij, posebno še tistih, ki so rezultat angažiranja družbenopolitičnih skupnosti. Analizirati obseg in značaj združevanja dela in sredstev na medrepubliški ravni. Kaj je potrebno storiti, da se bo povečal pomen te oblike združevanja in povezo-

Zunanjetrgovinski in devizni sistem in politika

Eden izmed problemov v razvoju naše družbe so zdaj aktualne težave v naših ekonomskih odnosih s tujino. Pojavljajo se resni problemi plačilnega primanjkljaja in že kritična stopnja zadolženosti v tujini. To neugodno vpliva na združevanje in povezovalje. Zato se postavlja vprašanje: v kolikšni meri sedanji devizni in zunanjetrgovinski sistem prispevata (ovirata ali spodbujata) k združevanju in povezovalju. Kako doseči, da bodo plačilno-bilančne pozicije republik in pokrajin spodbujale združevanje in dohodkovno povezovalje tozdog prek republiških in pokrajinskih meja?

SAMOUPRAVNO INTERESNO ZDRUŽEVANJE IN POVEZOVALJE DELA

1. Samoupravno interesno združevanje na temeljih svobodne menjave dela je doseglo začetne rezultate. Kaj ovira razvijanje neposrednih odnosov med dajalci in porabniki storitev in ki mora pripeljati do tega, da se bo delo družbenih dejavnosti programiralo in planiralo v skladu s potrebami materialne proizvodnje in drugih področij družbenega dela. Zakaj samoupravne interesne skupnosti še niso postale oblika povezovalja in združevanja dela in sredstev? Kaj storiti, da bi se v okviru samoupravnih interesnih skupnosti razvijali ti novi odnosi povezovalja in usklajevanja interesov na podlagi skupnih programov in razvojnih planov organizacij materialne proizvodnje in drugih dejavnosti? Ali so programi in razvojni plani organizacij združenega dela materialne proizvodnje takšni (posebno, kadar gre za planiranje kadrov, potrebe po znanstvenih raziskavah in podobno), da se razvojni plani družbenih dejavnosti lahko nanje naslonijo in povežejo z njimi? Kaj je potrebno storiti, da se bo to ustrezno uskladilo?

2. V republikah in pokrajinah so ustanovili za nekatera infrastrukturna področja materialne proizvodnje (energetika, promet itd.) samoupravne interese skupnosti. Kakšne so njihove doseganje izkušnje?

SAMOUPRAVNO PLANIRANJE, DRUŽBENA REPRODUKCIJA IN STABILIZACIJA

1. Da bi prišlo do združevanja dela in sredstev ter do medsebojnega dohodkovnega povezovalja temeljnih organizacij združenega dela je nujno, da le-te med seboj ugotovijo skupne interese in cilje, zaradi katerih združujejo delo in sredstva. To se praviloma določi s samoupravnimi sporazumi o skupnih temeljnih njihovih planov. Ali je pri sprejemanju novih srednjeročnih planov tozdog prišlo do medsebojnega usklajevanja razvojnih planov in do sklepanja ustreznih samoupravnih sporazumov o skupnih temeljnih planov? Ali ne izvira nedosledno uresničevanje te zahteve iz tega, ker planiranje ne temelji dovolj na dohodku? Ali ni razlog temu tudi dejstvo, da ni metodologije samoupravnega družbenega planiranja?

2. Celoten sistem samoupravnega planiranja je zasnovan na novem družbenem položaju delavcev in tozdog. V kolikšni meri in kako sodelujejo delavci v pripravljaju, sprejemanju in uresničevanju planov? Kako vpliva to na preseganje subjektivizma oziroma na realnost planiranja in uresničevanja vseh zahtev v zvezi s potrebami po usklajevanju razvojnih planov, kakor zahteva to zakon o temeljnih sistema družbenega planiranja? Kako iz te potrebe zagotoviti sistematično medsebojno informiranje organizacij združenega dela o razvojnih konceptih in programih ter o vseh bistvenih pogojih in rezultatih poslovanja? V kolikšni meri sedanji sistemski zakoni in drugi akti spodbujajo k reprodukcijskemu povezovalju organizacij združenega dela in k usklajevanju njihovih razvojnih planov?

3. Kako razvijati ustrezní sistem planiranja razvoja na zasebnem sektorju, da bi lahko planirali razvoj organizacij združenega dela (zlasti v okvirih agro-industrijskega kompleksa)? Kako z združevanjem dohodkovnega povezovalja in samoupravnega planiranja ustvariti pogoje, da bo drobno gospodarstvo postalo sestavni del sistema združenega dela?

4. Kateri problemi se pojavljajo v praksi planiranja gospodarskega in družbenega razvoja v krajevni skupnosti in občini? Katere so posebnosti planiranja gospodarskega razvoja na ravni republike, pokrajine in federacije? Kako združeno delo uresničuje to funkcijo na ravni teh družbenopolitičnih skupnosti?

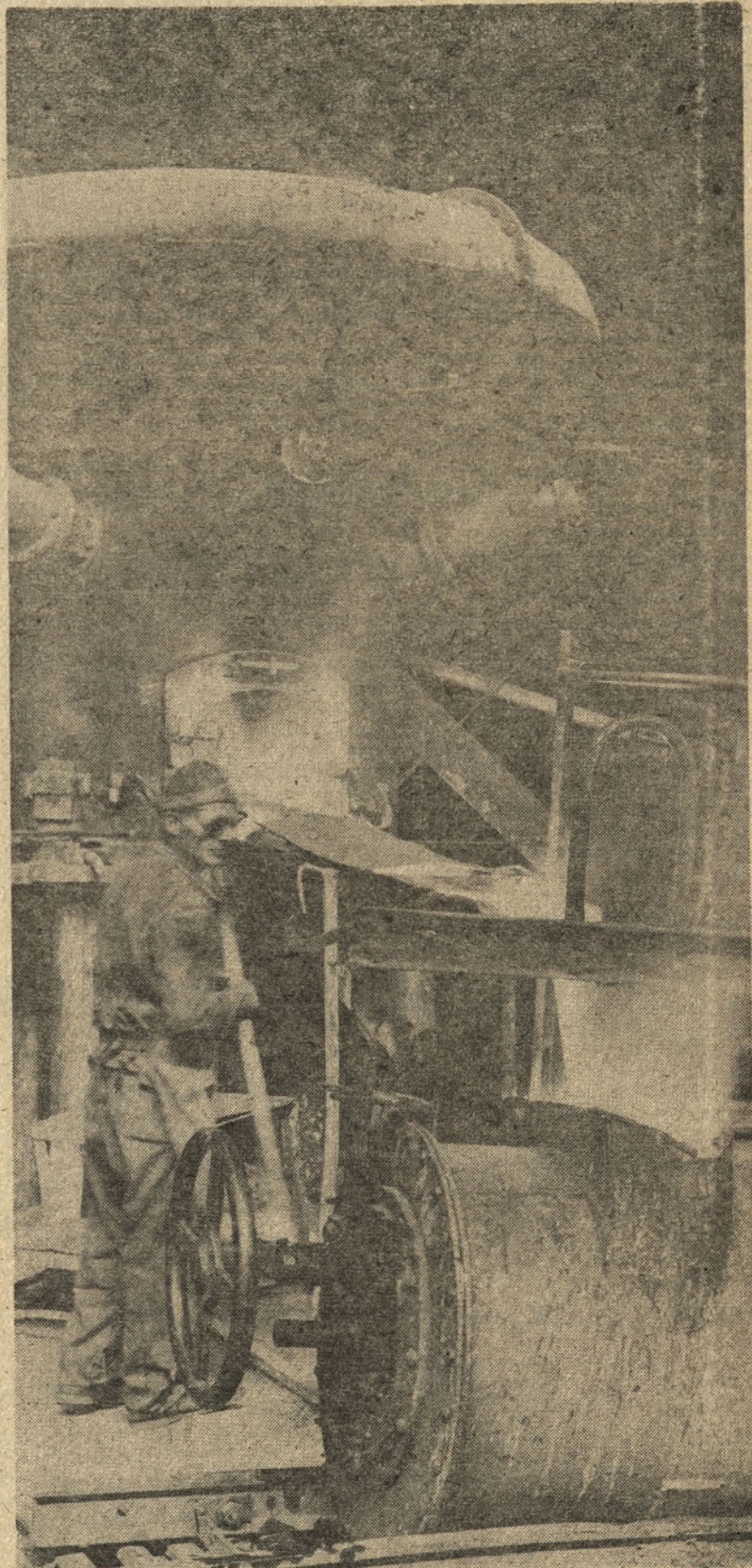
5. Skupnosti za medsebojno plansko in poslovno sodelovanje imajo pomembno mesto in vlogo v procesu planiranja, usklajevanja planov razvoja in združevanja ter povezovalja na dohodkovnih temeljih. Toda njihov družbeni status še ni dovolj opredeljen. V praksi srečujemo zelo neizenačene oblike njihovega ustanavljanja in funkcioniranja, posamezni predpisi pa otežujejo učinkovitejšo usklajevanje interesov njihovih članic. Opozoriti kaže na aktivnosti in ukrepe, ki bodo pripomogli k odpravljanju slabosti, ki so se pokazale ter k širjenju in krepitvi teh skupnosti.

6. Preširok seznam prednosti (dejavnosti posebnega družbenega pomena), kakor je bilo doslej v razvojnih planih federacije in republik, praktično onemogoča hitrejši selektivni razvoj dejavnosti, ki odločujoče prispevajo k odpravljanju strukturnih neskladij in

k zboljšanju plačilne bilance, vodi pa do odtujevanja dohodka od delavcev, do materialnih intervencij republik in pokrajin na področju razširjene reprodukcije. Zato je družbena opredelitev takšna, da mora konkretna izbira prioritete zaradi spreminjanja gospodarske strukture izhajati iz reprodukcijskih potreb in interesov delavcev v združenem delu. Usklajevanje planov organizacij združenega dela znotraj reprodukcijskih celot in med njimi je pot za samoupravno določanje prioritete gospodarskega in družbenega razvoja. Kaj je potrebno storiti, da bi prišli do samoupravno določenih prioritete razvoja in da bi zagotovili učinkovitejšo usklajevanje razvojnih planov?

7. Premajhna združenost, zapiranje družbenopolitičnih skupnosti na vseh ravneh in avtarkija razvoja posameznih organizacij združenega dela vodijo k čedalje večji odvisnosti gospodarstva od uvoza, šibka konkurenčna sposobnost gospodarstva, namenjenega za izvoz, pa povečuje stopnjo zadolženosti države v tujini. Kaj vse je treba storiti in kako se organizirati, da bi gospodarstvo na temeljih združevanja in povezovalja tudi v odnosih s tujino dosegalo zadovoljive rezultate?

(Nadaljevanje na 6. strani)

Sodelavec pri kupolki (arhiv)

(Nadaljevanje s 5. strani)

8. Eden izmed problemov našega sistema planiranja je tudi **zaposlovanje**. Kako in na katerih osnovah določiti plane zaposlovanja delavcev? V kolikšni meri in kako jih opreti na razvojne programe med seboj odvisnih reprodukcijskih celot in enakomernejšega razvoja družbenopolitičnih skupnosti? Analizirati je treba, v kolikšni meri so razvojni plani posameznih samoupravnih interesnih skupnosti sprejemljivejši, če izhajajo iz navedenega izhodišča?

9. **Znanost** postaja čedalje pomembnejša komponenta v razvoju proizvodnih sil in družbenega razvoja sploh. Kakšen je pomen in kakšne so funkcije znanstveno-raziskovalnega dela pri reševanju problemov okoli vzpostavljanja odnosov združevanja in povezovanja ter samoupravnega planiranja? Koliko je znanost k temu prispevala in kaj bi morali storiti, da bodo rezultati na tem področju še boljši?

Pretežni del tehnološkega razvoja je temeljil doslej na uvozu tujih licenc, ki otežujejo proizvodno in dohodkovno povezovanje. Kaj bi morali na tem področju storiti, da prenos tehnologije ne bi oviral dohodkovnega povezovanja tozdom? Kako določiti merila za uvoz patentov in licenc? Kako priti do skupne politike in strategije tehnološkega razvoja? Kako razviti lastno tehnologijo in znanje, da bi zmanjšali odvisnost naše države od tujine ter smotrnejše izkoristili naše in tuje znanstvene dosežke? Kaj je potrebno storiti, da bi se dohodkovno povezala proizvodno in znanstvenoraziskovalno delo ter da bi se s tem znanost in izobraževanje močneje postavila v funkcijo povečevanja produktivnosti dela ter združevanja in povezovanja.

10. V okviru politike **ekonomske stabilizacije in pripravljanja srednjeročnih planov** za obdobje 1981—1985 je zelo aktualna problematika samoupravnega povezovanja in združevanja na temeljih dohodka. Samoupravno povezovanje in združevanje kot temelj politike trajne ekonomske stabilizacije zahteva krepitev tistih komponent, ki stimulirajo združevanje na dohodkovnih odnosih ter razpolaganje delovnih ljudi s sredstvi razširjene reprodukcije. Trajne rešitve aktualnih problemov: uskladitev porabe z dejanskimi možnostmi, selekcija investicij, stabilizacija cen, intenzifikacija proizvodnje, rast produktivnosti in krepitev izvozne usmeritve gospodarstva oziroma ustrezno vključevanje v mednarodno delitev dela itd. je treba **obravnavati s stališča njihovega reševanja s pomočjo povezovanja in združevanja**. Pripravljanje in sprejemanje planov za naslednje srednjeročno obdobje na temeljih sistema samoupravnega planiranja je bistven pogoj, da bodo plani postali pomembni dejavniki ekonomske stabilizacije. Kako, na kakšen konkreten način razvijati ekonomsko politiko tako, da bo spodbujala združevanje in povezovanje na dohodkovnih osnovah?

11. Dohodkovno povezovanje in samoupravno združevanje je podlaga za krepitev **enotnosti delovnih ljudi v boju za samoupravljanje**. Je tudi instrument samoupravnega položaja različnih delov delavskega razreda. Združevanje in povezovanje je temelj enotnega jugoslovanskega gospodarskega prostora in tržišča ter dejavnika za premagovanje vseh oblik zapiranja in avtarkije (občina, regije, republike, pokrajini). Kaj je potrebno storiti, da bo združevanje in povezovanje med organizacijami združenega dela posameznih republik in pokrajin postalo pomembnejše, širše in intenzivnejše, da bodo premagane tendence avtarkičnega razvoja (poleg republiških in pokrajinskih še velikansko število lokalnih gospodarstev)?

12. Združevanje dela in sredstev je družbenoekonomska podlaga za razvoj **nacionalne enakopravnosti** ter gibalno nadaljnega razvoja sistema za spodbujanje pospešenega razvoja premalo razvitih republik in SAP Kosova. Kaj je v praksi oteževalo širšo vlogo združevanja dela in sredstev pri pospeševanju razvoja premalo razvitih? Na katere probleme še zlasti opozarjajo izkušnje pri tem? Kaj je nujno storiti na temeljih doseženega družbenega dogovora, da bi uresničili naloge v zvezi z združevanjem sredstev za te namene?

NALOGE DRUŽBENOPOLITIČNIH SKUPNOSTI V USTVARJANJU POGOJEV ZA ZDRUŽEVANJE IN POVEZOVANJE

1. **Družbenopolitične skupnosti** imajo pomembne funkcije in naloge v ustvarjanju pogojev za združevanje in povezovanje. Predvsem gre za vrsto pristojnosti s področij: sistema in politike cen, monetarnega in kreditnega sistema, davčnega sistema, sistema prispevkov, zunanjetrgovinskega, deviznega, carinskega sistema itd. V kolikšni meri in kako posamezne družbene skupnosti urejajo posamezna vprašanja z navedenih sistemskih področij ter spodbujajo ali zavirajo združevanje in povezovanje na dohodkovnih temeljih?

2. Združevanje in povezovanje je urejeno s sistemskimi zakoni in samoupravnimi mehanizmi družbene reprodukcije. V katerih smereh so predvsem nujne odločne akcije za potrebne spremembe v sistemskih zakonih in s tem tudi planiranja ekonomske politike, politike cen itd. Kako bi se razširil prostor razvoja samoupravljanja?

Združeni delavci v delegatskem sistemu

Z organiziranjem in združevanjem temeljnih organizacij združenega dela na temelju dohodka ter z njihovim medsebojnim povezovanjem samoupravno združeno delo čedalje bolj utrjuje svojo materialno podlago in organizacijske oblike, čedalje bolj postaja stvarni temelj celotnega političnega sistema socialistične samoupravne demokracije, posebno delegatskega sistema.

Z uvedbo delegatskega sistema je nastala v našem političnem sistemu globoka revolucionarna sprememba. Delegatski sistem je postal temelj in oblika organiziranja in delovanja ne samo skupščinskega sistema, ampak tudi vseh samoupravnih organov in teles, od temeljnih samoupravnih organizacij in skupnosti do federacije.

SAMOUPRAVNO ZDRUŽENO DELO — TEMELJ IN POGOJ DELEGATSKEGA SISTEMA

1. **Združeni delavec mora imeti odločilno besedo pri reševanju vseh vprašanj dela in dohodka** ne samo v svoji temeljni organizaciji, ampak tudi v vseh drugih oblikah in na vseh ravneh organiziranja združenega dela. Delavci v temeljni organizaciji združenega dela, v kateri volijo delegate za vse delegatske skupščine, morajo prek svojih delegacij in delegatov odločati tudi o tistem delu svojega dohodka, ki ga razporejajo in združujejo za različne skupne in splošne družbene potrebe zunaj temeljne organizacije, se pravi, da morajo odločati o celotni družbeni reprodukciji.

V praksi pa se še vedno veliko najpomembnejših odločitev o družbenih sredstvih in dohodku sprejema bodisi mimo delavcev, bodisi zgolj z njihovim formalnim pristankom. Poleg tega se odloča celo tudi zunaj samoupravnih in delegatskih organov in teles.

Postavlja se vprašanje: zakaj se v praksi ne uresničujeta dosledno ustava in zakon o združenem delu, kateri so glavni vzroki in motnje pri tem, kje so ovire in odpori?

2. **Življenje delegatskega sistema se začne v temeljni organizaciji združenega dela in v krajevnih skupnostih**. Od tega, kako se samoupravljanje uresničuje v teh temeljnih družbenih celicah, je v marsičem odvisno uresničevanje delegatskega sistema v celoti.

Kaj v praksi zavira razvoj in delovanje delegatskega sistema? Eden izmed vzrokov za to so vsekakor etatiistično-birokratske, tehnokratske in skupinsko-lastniške tendence, parcializiranost, lokalizmi raznih vrst in oblik, zapiranje tržišča itd. Kako odpravljati te pojave?

DELEGACIJE IN DELEGATI

1. Da bi delegacije in delegati temeljnih organizacij združenega dela in drugih temeljnih samoupravnih skupnosti uresničevali svojo z ustavo določeno vlogo, je nujno, da so stalno in najbolj neposredno povezani s svojim delovnim in družbenim okoljem. Dosedanja praksa pa je pokazala, da je prav tu še veliko slabosti, ki ovirajo delegatski sistem, da bi normalno deloval v skladu s svojo ustavno vlogo in samoupravno naravo. V kolikšni meri je uspešno delo delegacij odvisno od aktivnosti zveze komunistov, socialistične zveze, zveze sindikatov in samoupravnih organov, kakor tudi od načina dela določenih služb, izvršnih in upravnih organov ter njihovega odnosa do delegacij in delegatskih skupščin? Največja ovira za delo delegacij in s tem tudi za uspešno delovanje delegatskega sistema so dogovori in odločanje zunaj samoupravnih in delegatskih organov in teles.

V praksi skupščinskega delegatskega sistema imajo v nekaterih socialističnih republikah **spremenljivega delegata**. Postavlja se vprašanje potrebe in možnosti za širšo uvedbo te oblike.

Konferenca delegacij kot oblika povezovanja in skupnega delovanja delegacij se ni uveljavila. V sedanjih praksi je precej tavanja pri tem, kakšne konference delegacij morajo biti, o čem naj razpravljajo in kako itd. Kako naj delegacije, ki delegirajo skupne delegate v skupščine, oblikujejo stališča za njihovo delo? Družbenopolitične organizacije se morajo bolj zavzeti, da bi se konference delegacij uveljavile ter našle pravo vsebino in obliko svojega dela.

Zakaj ne uporabljajo v praksi dovolj še drugih oblik povezovanja delegatov in delegacij za usklajevanje njihovega delovanja in dogovarjanja, kakor so recimo posvetovanja, sestanki klubov, delegatov, pogovori in podobno.

Dosedanje delovanje delegatskega sistema je dalo pozitivne, čeprav ne tudi zadovoljive spremembe in rezultate glede načina pripravljanja in sprejemanja sklepov, kakor tudi glede **nosilcev pobude** odločanja, in to v tem smislu, da delegatska osnova skupščinskega sistema zdaj v določeni meri širše in neposrednejše, četudi še vedno premalo, sodeluje v pripravljanih sklepov, oziroma v predhodnih razpravah o sklepih, ki jih sprejemajo delegatske skupščine. Zakaj so še vedno nosilci pobude za sprejemanje sklepov največkrat organi uprave, izvršni sveti oziroma izvršni odbori in strokovne službe v samoupravnih interesnih skupnostih, redkeje družbenopolitične organizacije, zelo redko ali nikoli pa samoupravne organizacije in skupnosti, delegacije in delegati.

3. V zvezi z delom delegacij in delovanjem delegatskega sistema v celoti se postavlja vprašanje, kako delajo in delujejo in v kolikšni meri so učinkoviti **samoupravni organi predvsem v združenem delu** ter druga delegatska telesa in pristojne institucije sistema. V kolikš-

SPLOŠNI ALARMNI ZNAKI

1. Nevarnost zračnega napada:	Zavijajoč zvok siren s trajanjem 60 sekund
2. Nevarnost napada z jedrskimi, biološkimi ali kemičnimi sredstvi:	Zavijajoč zvok siren s trajanjem 3 krat po 20 sekund s 15 sekund trajajočimi presledki
3. Požar (velja tudi v miru):	Enakomeren zvok siren v trajanju 3 krat po 20 sekund s 15 sekund trajajočimi presledki
4. Naravne nesreče:	Enakomeren zvok siren v trajanju 20 sekund, zavijajoč zvok s trajanjem 20 sekund in zaključni enakomeren zvok v trajanju 20 sekund brez presledkov
5. Prenehanje vseh nevarnosti (v miru preizkus siren vsako soboto ob 12.00 uri):	Enakomeren zvok siren v trajanju 60 sekund

ni meri vsi ti — po vsebini dela in načinu delovanja — uresničujejo svoje v ustavi in zakonu o združenem delu opredeljene funkcije in naloge? Kakšen je odnos med poslovnimi in samoupravnimi organi v vseh oblikah organiziranja združenega dela? V kolikšni meri se v praksi izvajajo oblike osebnega izrekanja delavcev (zbori, referendumi in drugo) in koliko se uresničujejo tako sprejeti sklepi?

DELEGATSKE SKUPŠČINE

1. Dosedanja praksa in izkušnje kažejo, da delegatske skupščine še ne uresničujejo v celoti svoje ustavne funkcije. Ne tako redko se dogaja, da sprejemajo predpise, kakor so jih predlagali izvršni organi in organi uprave, medtem ko poteka prava delegatska razprava navadno tedaj, kadar delegati postavijo delegatska vprašanja. Zakaj pobude, predlogi in stališča delavcev, delovnih ljudi in občanov, sproženi in dani v javnih razpravah, najpogosteje končajo svojo pot v organih uprave ali v politično-izvršnih organih skupščin?

Postavlja se vprašanje: zakaj delegatske skupščine delajo pretežno kot zakonodajni organi, ne pa tudi kot samoupravni organi, v katerih poteka razprava o vseh problemih družbenoekonomskega in političnega življenja, v katerih na samoupravni in delegatski podlagi rešujejo dileme, dosegajo sporazume in dogovore, usklajujejo stališča o reševanju vseh vprašanj, ki so skupnega pomena za dano družbenopolitično skupnost, oziroma za vso družbo.

Socialistična, samoupravna in neuvrščena Jugoslavija ima trdne in trajne temelje, zanesljive opore za svojo prihodnost. Moč Jugoslavije je v junaštvu, in trdnosti njenih narodov in narodnosti, ki so se kalili skozi zgodovino in vzdržali največje preizkušnje velike osvobodilne vojne. Moč je v njihovi enotnosti in zavesti, da je ta enotnost v današnjem svetu — v katerem se sila še ni umaknila razumu — pogoj ne le za napredek, temveč tudi za goli obstoj. Moč je v idejah, ki nas navdihujejo in v ciljih, za katere se bojujemo.

Moč je v delavskem razredu in njegovi odločilni vlogi v družbi, v naših delovnih ljudeh, ki imajo vsak dan več in živijo čedalje bolje, čeprav še niso rešeni mnogih težav in odpovedovanj.

Moč je v našem mladem rodu, ki je pridobitve revolucije rade volje sprejel za svoje in ki ve, da ima za seboj daljše obdobje dela in življenja v svobodi in miru kot katerikoli prejšnji rod na teh tleh.

Moč je v socialističnem samoupravnem sistemu, ki našemu človeku zagotavlja, da svobodno in suvereno odloča o svojem delu in njegovih rezultatih in ki ga varuje pred sleherni obliko izkoriščanja in nasilja, predvsem kar ovira vsestranski razvoj svobodne človekove osebnosti.

Moč je v široki fronti organiziranih socialističnih sil na čelu z zvezo komunistov, v avantgardi ne le po idejni opredelitvi, temveč tudi po sposobnosti, da razsvetljuje poti in perspektive nadaljnega razvoja.

Moč je v splošni ljudski obrambi, katere udarna sila je Jugoslovanska ljudska armada, v kateri se enotno prežemajo idejnomoralna trdnost, borbena usposobljenost in sodobna opremljenost.

Moč je v naši neodvisni in neuvrščeni politiki, v tem, da se tudi z največjimi pogovarjamo kot enak z enakim, da ena kopravno sodelujemo s skoraj vsemi državami sveta.

Moč je v visokem ugledu socialistične in neuvrščene Jugoslavije, v številnih prijateljih po vsem svetu, v položaju, kakršnega si je v mednarodnih odnosih zagotovila le redkokatera država.

Zato z vedrino in optimizmom gledamo v jutrišnji dan.

Prepričan sem, da bomo po tem kongresu še z jasnejšim pogledom v prihodnost še s hitrejšim korakom stopili v nove akcije za socializem in človekovo srečo.

(Josip Broz Tito na 11. kongresu ZKJ)

2. Uvedba zbora združenega dela v delegatsko-skupščinski sistem pomeni predvsem uresničevanje temeljnega ustavnega določila, da delavski razred odloča o svojem presežnem delu o vseh fazah in na vseh ravneh družbene reprodukcije. Ali zbori združenega dela v praksi uresničujejo to svojo vlogo in, v tej zvezi kako delajo drugi zbori v skupščinah družbenopolitičnih skupnosti — družbenopolitični, zbori krajevnih skupnosti oziroma zbori občin, vključno tudi zbori skupščine SFRJ?

3. Skupščine samoupravnih interesnih skupnosti za zdaj še močno obremenjujeta stari način dela in postopek, značilen za parlamentarni sistem. To stanje ne izvira iz narave te ustavne institucije — takšno kritiko je danes pogosto slišati — ampak so v samo-

upravnih interesnih skupnostih in njihovih skupščinah v praksi v veliki meri odstopili od ustavnega koncepta, kajti vanje se je namesto razvijanja svobodne menjave dela preselila stara, proračunsko-fiskalna vsebina odnosov. Kako zagotoviti da skupščine samoupravnih interesnih skupnosti ne bodo kraj odločanja, marveč dogovarjanja, to je, da bodo sklepe sprejemale s samoupravnimi sporazumi in v odnosih enakopravnosti delavcev, ki v teh skupnostih zadovoljujejo svoje potrebe in interese, ter delavcev, ki opravljajo te dejavnosti.

4. Tudi v samoupravnih interesnih skupnostih materialne proizvodnje, kjer so bile ustanovljene, pogosto ni neposrednega odločanja delavcev in delavskih svetov temeljnih organizacij. Skupščine in strokovne službe teh skupnosti niso dovolj pod nadzorstvom delavcev v združenem delu, čeprav so v njih koncentrirana velikanska sredstva. Zakaj v teh samoupravnih interesnih skupnostih posebnega družbenega pomena namesto, da bi samoupravno združevali sredstva, segajo pogosto tudi tedaj, ko so pogoji za to, k predpisovanju obveznega združevanja sredstev za potrebe razširjene reprodukcije.

5. Samoupravna delavska kontrola postaja sicer čedalje pomembnejša, vendar njeni dosedanja dosežki še ne zadovoljujejo. V nekaterih organizacijah združenega dela sploh še niso ustanovili organov delavske kontrole, nepravilnosti v poslovanju, nespoštovanju samoupravnih aktov, neizvajanje samoupravnih sklepov, sklepov sodišč združenega dela ter drugih sodišč in organov pa potrjujejo, da samoupravna delavska kontrola še ne deluje tako, kakor bi morala. Kaj je temu vzrok? Ali obstajajo pritiski na delo organov delavske kontrole?

SAMOUPRAVNO SPORAZUMEVANJE IN DRUŽBENO DOGOVARJANJE

Četudi v praksi samoupravnega sporazumevanja in družbenega dogovarjanja srečujemo tendence po manipuliranju s samoupravnimi interesi ter celo odkrite pritiske, da bi nek interes vsilili kot skupnega ali splošno družbenega — so se samoupravni sporazumi in družbeni dogovori potrdili kot bistveni instrumenti, s katerimi združeno delo in samoupravna družba rešujeta številna vprašanja in probleme na samoupravni podlagi.

V številnih okoljih nedosledno in neodgovorno izvajajo dogovorjeno. Kateri so vzroki za to, da vsi podpisniki sporazumov in dogovorov ne izpolnjujejo prevzetih obveznosti in kako to sankcionirati ekonomsko, politično, moralno in kazensko?

SAMOUPRAVNO PRAVO IN ZAŠČITA DRUŽBENE LASTNINE IN SAMOUPRAVLJANJE

1. V združenem delu in v vsej družbi je zelo razvita **normativna dejavnost**. V največjem številu primerov samoupravni splošni akti organizacij združenega dela izražajo temeljne postavke ustave in zakona o združenem delu ter drugih sistemskih zakonov. Toda poplava predpisov, ki jih sprejemajo družbenopolitične skupnosti, je rezultat hotenja, da se samoupravno odločanje nadomesti s splošnimi obveznimi predpisi, celo tudi takrat, ko pomeni to prekoracitev z ustavo postavljenih meja v izvajanju funkcij politične oblasti.

V kolikšni meri takšne tendence preprečujejo pravo samoupravno aktivnost in svobodnejše urejanje odnos na samoupravni podlagi v skladu z realnimi in konkretnimi potrebami ter interesi delovnega človeka v njegovih samoupravnih organizacijah, skupnostih?

2. V nekaterih delih našega sistema obstajajo kljub dosežkom še vedno slabosti v uresničevanju **ustavnosti in zakonitosti**, v zaščiti družbene lastnine in samoupravljanja, v delu družbenih pravobranilcev samoupravljanja, sodišč združenega dela, pravosodnih in drugih organov ter služb, službe družbenega knjigovodstva, inšpekcije in drugih, s tem da ti organi in službe pogosto niso deležni ustrezne družbene pomoči in podpore.

Kako v vseh okoljih in na vseh ravneh naše družbe krepi ustavnost in zakonitost ter z ustavo določeno vlogo in odgovornost teh organov in služb, upoštevajoč pri tem, da morajo biti temeljni nosilci zaščite samoupravljanja in družbene lastnine predvsem delavci, delovni ljudje in občani, kakor tudi organizirane socialistične sile naše družbe?

3. V samoupravnih odnosih in v družbenem življenju sploh je potrebno veliko bolj graditi in razvijati **samoupravne socialistične, etične norme**. Kaj storiti, da bo v naši družbi prevladovalo najvišje etično načelo — da delavec suvereno odloča o svojem presežku dela in stalno razvija zavest o tem, da je v socialistični samoupravni družbi najbolj nenormalno odtujevati od delavcev presežek dela?

ODGOVORNOST V DELEGATSKEM SISTEMU

Kot samoupravna družba smo se opredelili za **odgovornost** vseh in vsakogar, za enakost pravic, dolžnosti in odgovornosti ter ta načela obdelali v vrsti dokumentov in sklepov, toda pogosto precej na splošno. V praksi se ta načela odgovornosti ne uresničujejo dosledno. Zakaj na primer ne izvajamo dogovorjene politike, sklepov, zakonov in samoupravnih aktov?

Za mnoge slabosti, ki nas spremljajo in so navzoče v naši družbi, lahko najdemo vzrok v precejšnji meri neodgovornosti.

(Nadaljevanje na 8. strani)

(Nadaljevanje s 7. strani)

Nujno je, da v vseh organih in telesih obdelajo konkretno individualno in kolektivno odgovornost oziroma odgovornost vseh nosilcev samoupravnih, javnih in drugih družbenih funkcij, slehernega človeka pri delu in odločanju. Točno je treba vedeti, kdo je za kaj odgovoren in kako. Nesprejemljiva je teza, da smo vsi za vse enako odgovorni.

KOLEKTIVNO DELO IN ODLOČANJE

Pobuda tovariša Tita o kolektivnem delu, odločanju in odgovornosti je izraz dosežene stopnje v samoupravnem in demokratičnem razvoju naše družbe. Doseženi so že nekateri rezultati v oblikovanju in načinu izvajanja te Titove pobude, predvsem v družbenopolitičnih organizacijah. Pri tem je vendarle precej dolgo tekla razprava in bi njene rešitve lahko bile konkretizirane že prej. Bližnje ustavne spremembe bodo zagotovile, da bomo to načelo uresničevali še naslednje in širše.

INFORMIRANJE

Sedanji sistem informiranja in komuniciranja še ne izpolnjuje zahtev in potreb delegatskega sistema. Vsebinska informacij glede jasnosti, objektivnosti in konciznosti, kakor tudi način in oblike njihovega prenašanja, morajo biti veliko bolj prilagojeni delegacijam in delegatom. Zakaj v praksi ne uporabljamo preprostejših in neposrednejših oblik in sredstev komuniciranja v delegatskem sistemu, kakor so to pogovori, kratka in razumljiva obvestila, povzetki, navedki s temeljnimi podatki in dejstvi, odgovori na vprašanja itd.?

ZNANOST

Povezanost znanosti in združenega dela je eden izmed bistvenih dejavnikov našega nadaljnjega socialističnega samoupravnega razvoja. Znanstvena spoznanja morajo biti podlaga pri pripravljanju in sprejemanju pomembnih odločitev, tako v delavskih svetih v združenem delu, kakor v vseh drugih organih delegatskega sistema, v katerih odločajo, vendar pomeni to tudi odgovornost znanstvenih delavcev in ustanov za sprejete odločitve. V kolikšni meri je znanost postala sestavni del subjektivnih sil naše družbe?

STROKOVNE SLUŽBE

Strokovne službe so strokovno odgovorne za družbeno prakso, ne pa da se skrivajo za odgovornostjo drugih organov in organizacij. Posebno je treba preprečevati tendence, da se stalno širi in razrašča administrativni aparat, od organizacije združenega dela do najvišjih organov in teles federacije. Kakšne kadrovske, organizacijske in druge ukrepe je treba storiti, da se bodo strokovne službe usposobile za opravljanje svojih nalog v delegatskem sistemu?

KADROVSKA POLITIKA

Pri uresničevanju razredne vsebine kadrovske politike in pri njenem podružbljanju kljub pomembnim naporom še vedno niso uresničena temeljna sporočila XI. kongresa in drugih družbenih sklepov. Kako zagotoviti zastopanost delavcev v vseh organih in telesih? Zakaj je čedalje manj delavcev iz neposredne materialne proizvodnje v delegatskih telesih, v organih zveze sindikatov in tudi v organih samoupravljanja?

— 0 —

Razvoj socialističnih samoupravnih odnosov zahteva stalno organizirano akcijo združenih delavcev in vseh socialističnih sil. Ta zahteva pa se še ne uresničuje dovolj. Tu je nujno spoznati vse pogoje in možnosti, da: dosežemo popolno mobilizacijo socialističnih sil, predvsem delavskega razreda, v boju za premagovanje starih in hitrejših razvijanje socialističnih samoupravnih odnosov; dosežemo večjo stopnjo organiziranosti, usklajenosti in enotnosti družbene akcije v tem boju; hitreje prehajamo od idejnopoličnih opredelitev k praktičnim akcijam za njihovo uresničevanje; razvijamo temeljito in konstruktivno kritiko nesamoupravnih pojmovanj, tendenc in pojavov v razlaganju in izvajanju ustave in zakona o združenem delu; skrbimo za večjo družbeno uveljavitev in hitrejšo širjenje pozitivnih izkušenj in rešitev na podlagi doslednega uresničevanja ustave in zakona o združenem delu.

Zveza komunistov, socialistična zveza, zveza sindikatov, zveza socialistične mladine, zveza borcev in druge družbene organizacije morajo delovati kot notranja gibalna in združevalna sila celotnega družbenoekonomskega in političnega sistema socialističnega samoupravljanja. To pa se še ne uresničuje dovolj. Postavlja se vprašanje: kako doseči večjo mobilnost in akcijsko sposobnost družbenopolitičnih organizacij v razvijanju samoupravljanja; zakaj organizacije zveze komunistov še premalo delujejo kot gibalna in usmerjevalna sila v organih samoupravljanja v delegatskih skupščinah, v družbenopolitičnih organizacijah, v združenjih občanov itd.; kateri so vzroki za premajhno iniciativnost in akcijsko povezovanje družbenopolitičnih organizacij v boju za dohodkovno povezovanje in samoupravno združevanje dela; zakaj se demokratizacija družbenopolitičnih organizacij počasi uresničuje in kako doseči večje možnosti njihovega članstva v boju za razvoj samoupravljanja?

Beograd, decembra 1980

Ob dnevu žensk - 8. marcu

Ameriške socialistke so februarja 1910 prvič manifestirale za žensko enakopravnost, ko so priredile svoj socialistični dan solidarnosti. Ta velika in pogumna manifestacija je spodbudila eno izmed najuglednejših in najnaprednejših ženskih voditeljic tedanjega časa, Klaro Zetkin, da je na drugi mednarodni socialistični ženski konferenci — ta je bila hkrati s kongresom Druge internacionale leta 1910 v Københavnu — predlagala praznovanje mednarodnega ženskega dne. Pred tem so že ameriški socialisti 8. marca 1909 organizirali miting in demonstracijo z zahtevo po volilni pravici za ženske. Toda dolgo je še trajalo, preden so ženske dobile, se pravi preden so si priborile volilno pravico, vendar pa so ženske že 1911. leta praznovale 8. marec v petih državah, v poznejših letih pa se je praznovanje razširilo po vsem svetu. Prve so izvojevale svoje pravice ženske v Sovjetski zvezi z množično udeležbo v oktobrski revoluciji. Podobno pot so prehodile tudi ženske v Jugoslaviji, ko so tako z bojem proti okupatorjem, kot z množično udeležbo vedno stale in še stojijo v prvih vrstah našega boja za lepše življenje.

Vsa leta po osvoboditvi potekajo pri nas praznovanja mednarodnega praznika žensk v znamenju še večje mobilizacije žensk pri vzgoji otrok, kot tudi za vključevanje v naša socialistična samoupravna prizadevanja. Vse večja so prizadevanja za razbremenitev žensk v gospodinjstvu, da bodo lažžje enopravno nastopale pri zahtevnih nalogah v družbi, pri zavzemanju vse vidnejše vloge v splošnem ljudskem odporu in sploh pri odločanju, ustvarjanju in izvajanju politike našega družbenopolitičnega življenja. Še velik oprizadevanja bo potrebno pri izenačevanju pogojev življenja in dela kmečkih žensk z zaposlenimi v industriji, upravnih in drugih službah. Zlasti potrebno bo najti način, da bo mogoče nuditi ženskam izenačene pogoje vsaj v času porodništva. Tu je še vprašanje invalidskega in pokojninskega zavarovanja. O tem je bilo že na lanskem posvetu o vlogi ženske v gospodarstvu in družbenem razvoju veliko razpravljanega.

Primeroma in potrebno bi bilo, da o teh problemih in njih reševanju žene še same povedo in napišejo.

R. U.

Tukaj jaz delam

Vsak dan podnevi, ponoči, poleti, pozimi, vedno se dela in vedno gori.

Vsak fantič, vsak deklič povedati zna, moj očka tu dela, sem tukaj doma.

Mamica piše, očka pa valja, stari moj ata železo topi.

Petnajstega v mesecu vsi smo veseli, ko mamica, očka plačo dobi.

Pa ni vedno tako, je tudi drugače, je tudi v srcih velikokrat vroče. Pa kaj bi ne bilo, če delo je tako, povsod je napeto, povsod se iskri. Pri nas je veliko peči, so ene stoječe, druge ležeče, se tretja vrti. In kaj se tu kuha? Denar in skrbi. Potlej se uliva, na tisoče iskrice po zraku leti.

Ali ena od iskrice nam misli preganja, vsak si po svoje še boljše želi. Več zaslužiti, zmanjšati normo, nezgod prevelikih naj bi ne bilo. V družini nobeni boleznini ne bilo, denarja pa vedno za sprot bi bilo. Očka mi pravi in mamica tudi še boljše bi bilo, če bi delali vsi.

Vsak naj predlaga, kako bi se dalo narediti še to, pospešiti delo, hitreje in bolje z manjšo močjo. Manjši izdatek bi denarce prislužil, kak dinar več za nas bi ostal. In res je tako, čeprav ne povemo, je v štorah lepo.

Martin s prometa

**Dopisujte in oblikujte
z nami
naše glasilo**

KAKO SMO DELALI JANUARJA 1981

Skupna proizvodnja

Proizvedena skupna količina proizvodov na nivoju DO je znašala 28.167 ton:

— v primerjavi z operativnim planom je bila višja za 828 ton oz. za 3,0%,

— v primerjavi z 1/12 letnega plana je bila nižja za 722 ton oz. za 2,5%,

— v primerjavi z dinamičnim planom je bila nižja za 280 ton oz. za 1,0%.

Elektroplavž

Proizvodnja grodlja je bila višja od predvidevanj s primerjavo z operativnim planom za 310 ton oz. za 8,4%, v primerjavi z 1/12 letnega plana 0,2%, v primerjavi z dinamičnim planom za 8,4%.

Proizvajal se je samo specialni grodelj za nodulacijo.

Jeklarna

Skupna proizvodnja gredic je bila planirana v višini 9.320 ton, izvršena proizvodnja je znašala 8.816 ton;

— v primerjavi z operativnim planom je nižja za 504 ton oziroma za 5,4%,

— v primerjavi z 1/12 letnega plana nižja za 1.601 ton oziroma za 15,4%,

— v primerjavi z dinamičnim planom je nižja za 1.679 ton oziroma za 16,0%.

Proizvodnja je pod planom iz naslednjih vzrokov:

— zastoji na obeh pečeh so se pojavili prepgosto in nepričakovano,

— zastoji zaradi poizkusa ureditve regulacije odpraševalne naprave,

— zastoji zaradi enodnevnega remonta več, kot je bilo planirano,

— zastoji zaradi pomanjkanja kvalitetnega starega železa.

Valjarna I

Operativni plan je bil planiran v višini 2.385 ton, s tem da je v tem planu upoštevarno delo na eno prosto soboto v januarju, kar bi oddvojili v sklad obvezne solidarnosti. Ker je prišlo do naknadne premaknitve solidarnostne sobote v mesec maj 1981, je proizvodnja v primerjavi z operativnim planom nižja za 39 ton oz. za 1,6%, v primerjavi z 1/12 letnega plana nižja za 70 ton oz. za 2,9%, v primerjavi z dinamičnim planom pa nižja za 19 ton oz. za 0,8%. Večje število elektro-mehanskih zastojev z daljšimi izpadi proizvodnje so občutno zmanjšali količinsko proizvodnjo.

Valjarna II

Operativni plan je postavljen v višini 8.790 ton, proizvedli pa so za 1.131 ton oziroma za 12,9 odstotka valjanih izdelkov več. Presežena je bila 1/12 letnega plana za 1.171 ton oziroma za 13,4%, dinamični plan je bil presežen za 1.131 ton oziroma za 12,9%.

Jeklovlek

Dosežena proizvodnja hladno predelanih valjanih profilov 843 ton je presežla operativni plan za 31 ton oziroma za 3,8%, 1/12 letnega plana je presežena za 43 ton oziroma za 5,4%, dinamični plan je presežen za 51 ton oziroma 6,4%. Proizvodnja brušenih profilov je bila planirana v višini 412 ton, realizirana pa v višini 432 ton. Proizvodnja vlečenih profilov je bila planirana 400 ton, realizirana pa v višini 411 ton.

Livarna I

Dosežena proizvodnja je znašala 1.618 ton, kar je za 65 ton oz. za 3,9% nižja od operativnega plana. Od 1/12 letnega plana je nižja za 22 ton oz. za 2,2% ter nižja za 37 ton oz. za 2,2% od dinamičnega plana.

Operativni plan pri litini je bil presežen za 50 ton oz. za 3,7%, v primerjavi z 1/12 letnega plana je bila nižja za 124 ton oz. za 8,0% v primerjavi z dinamičnim planom pa višja za 78 ton oz. za 5,8%.

Proizvodnja valjev je nižja od operativnega plana za 115 ton oz. za 36,5%, nižja je od 1/12 letnega plana za 97 ton oziroma 32,7% in nižja od dinamičnega plana za 115 ton oziroma 36,5%.

Ostra zima je ovirala normalno delo. Problematičen je bil cementni pesek in zmanjkovalo je tudi melase.

Pri valjih količinski plan ni dosežen zaradi drobnega asortimenta.

Livarna II

Dosežena proizvodnja je znašala 613 ton, kar je za 36 ton oz. za 5,6% nižja od planirane količine v operativnem planu. 1/12 letnega plana in dinamični plan nista dosežena; 1/12 letnega plana je bila realizirana 91,9%, dinamični plan pa z 94,3%.

Normalno delo je oviralo pomanjkanje vodnega stekla, karbida in delavcev v čistilnici.

Izdelovali so drobne ulitke za TAM, kateri niso enakovredni z drugimi ulitki z ozirom na produktivnost.

Obdelovalnica valjev

Proizvodnja obdelanih valjev je znašala 200 ton, kar je za 115 ton oziroma za 36,5% nižja, kot je bilo predvideno v operativnem planu. Proizvodnja je nižja od planirane količine 1/12 letnega plana za 97 ton in od dinamičnega plana za 115 ton.

Vzroki za nedoseganje plana so:

- desortiranost surovcev,
- poslabšanje kvalitete surovcev za kolute,
- stroj 15221 še vedno v popravilu,
- montaža pnevmatskih dvigal.

Obdelovalnica litine

Proizvodnja obdelane litine je znašala 62 ton in je bila nižja za 16 ton oziroma za 20,5% od operativnega in dinamičnega plana ter za 22 ton oziroma za 26,2% nižja od 1/12 letnega plana.

Glavni vzrok za nedoseganje plana je bila slaba dobava surovcev iz livarne II in popravila karusel stružnice, ki ni obratovala ves mesec.

Tovarna traktorjev

Izdelanih je bilo 468 traktorjev od planiranih 440: za domači trg so jih proizvedli 358, za tuji trg 110, kar predstavlja 106,4 odstotno realizacijo operativnega in dinamičnega plana, 1/12 letnega plana pa 92,1%.

Imeli so probleme s pomanjkanjem materiala, ki so ga morali naknadno montirati.

Zaposleni

Število zaposlenih v januarju je znašalo 3.430, medtem ko jih letni plan predvideva 3.506. Z upoštevanjem nadur in pogodbenega dela je znašalo skupno število zaposlenih 3.565, kar predstavlja 99,1% realizacijo letnega plana.

Produktivnost

Na nivoju DO je bila produktivnost za 6,2% manjša od predvidene v letnem planu. Najvišjo produktivnost so dosegli v tozdu jeklovlek ($i = 103,9$), najnižjo pa v tozdu jeklarnice ($i = 83,6$).

Vodovod Pečovje

Delegati sveta obravnavajo vodovod Pečovje na vsaki redni seji, saj je to eden največjih objektov zadnjih let v naši KS. Potem ko se je videlo, da račun zanj iz leta v leto skokoma raste, nikakor pa se vodovodu ne moremo odpovedati, se je svet skupščine odločil in našel najcenejšo varianto za izgradnjo tega prepotrebne objekta. Povedati moramo, da je bila po uradni strani celotna stvar izračunana na 370 starih milijonov; ob posebni zavzetosti prebivalstva območja, sposobnem režijskem odboru in osebnih angažiranosti predsednika sveta štorske KS pa bo vodovod stal mnogo manj, kot je bilo planirano.

Z deli so pričeli 8. novembra lani, tri mesece torej že traja akcija. Celotno omrežje je dolgo 6500 m; do sedaj so krajani Pečovje sami, v najslabših vremenskih razmerah, izkopali 4250 m voda, položili cevi in teren zasuli. Vse to so napravili ročno (globina čez 1 m, širina jarka do tri četrt metra); 500 m jaska so morali zvrtniti in razstreliti, do sedaj pa je vseh 44 interesentov opravilo 7320 ur prostovoljnega dela.

Ostane jim torej le še slabih

2000 m izkopa in zidava zbirnega rezervoarja. Izkop bo gotov do konca februarja, aprila naj bi bil gotov tudi vodni zbiralnik. Če bo šlo vse po sreči, bodo uradno otvorili nov vodovod za krajevni praznik, 17. septembra.

Krajani so sami že prispevali 44 starih milijonov dinarjev, skupni delež vseh interesentov pa bo ob izgotovitvi znašal v denarju in delu celih 200 milijonov. Krajani računajo na pomoč komunalne skupnosti, ki bo prispevala 60 milijonov in zlasti še na delež Železarnice, ki naj bi dala 50 milijonov za izgradnjo zbiralnika. Pri tem naj poudarimo, da je od slehernega gospodinjstva, ki je objavljeno za priklop na ta vodovod, vsaj eden član ali upokojenec Železarnice Štore. Računamo torej, da bodo delavci štorske tovarne odobrili omenjeno vsoto denarja, ki je v namen izgradnje vodovoda vkalkulirana v Gospodarskem načrtu 1981.

Z navdušenjem, kakršnega je pokazalo ob akciji pečovsko prebivalstvo, je celotna investicija vredna svoje cene, saj so krajani te vasi čakali na zeleno luč za pričetek del kar celih sedem let.

Jože Kragelj

Tako je iz dneva v dan, vse dotlej, dokler ne bo prišla voda

Tudi v Železarni Štore potrjena pomembnost inovacijske dejavnosti

Inovatorji Železarne Štore so bili v letu 1980 zelo aktivni in uspešni, kar je bilo na občnem zboru društva DIATI železarne razbrati iz poročil predsednika, ing. Ferda Halerja, službe za inovacije in ostalih.

V lanskem letu je 144 predlagateljev prijavilo 105 novih inovacijskih predlogov, enega več kot v letu 1979. Ti inovatorji predstavljajo 4,16 % vseh zaposlenih v Železarni Štore. Največ predlogov so prijavili inovatorji iz TOZD vzdrževanje, in sicer 24, v TOZD TT 14, DS IR 8,2, TOZD EPA 7,5, TOZD valjarna II 7 itd. Od teh predlogov jih je bilo največ namenjenih za realizacijo v tovarni traktorjev, in sicer 19, za TOZD livarna II 18, za TOZD livarna I 14, TOZD EPA 14, valjarna II 13 itd. Poleg teh predlogov so na ustreznih samoupravnih komisijah obravnavali tudi inovacije, ki so prišle v poštev za II. ali III. obračunsko obdobje. Teh je bilo skupno 105. Od novih predlogov je bilo do konca leta ustrezno obravnavanih 65. Ostali so še v postopku. Samoupravne komisije so torej skupno obravnavale 170 inovacijskih predlogov.

V letu 1979 so znašali prihranki 21.767.791 din, lani 36.604.274,60 din. Največ je bilo prihranjeno v TOZD valjarna II — 9.124.960,99 din, v TOZD energetika 7.133.285,14 din, v TOZD jeklarna 6.606.975,16 din, v TOZD livarna II 6.102.585,34 din, v TOZD EPA 1.526.974,25 din itd.

Prihranki v posameznih temeljnih organizacijah so bili doseženi z inovacijami delavcev v teh TOZD in seveda tudi s predlogi delavcev iz drugih temeljnih organizacij in delovnih skupnosti. V TOZD vzdrževanje so prihranke dosegli izključno s predlogi svojih inovatorjev, v TOZD valjarna I pa so doseženi prihranki brez sodelovanja lastnih inovatorjev.

Avtorjem je bilo za nadomestila izplačanih skupno 1.020.443 din ali 2,8 % od prihrankov. Iz poročila predsednika DIATI, tov. ing. Ferda Halerja, je povzeti, da tako stimuliranje inovatorjev ni najbolj spodbudno. Zato pa so s podeljevanjem diplom, nagrad in z izbiro inovatorja leta dodatno vzpodbujali prizadevne inovatorje. Višina nadomestil je bila v odstotkih od prihrankov v posameznih temeljnih organizacijah različna; tako na primer znaša v TOZD vzdrževanje 15,3 %, v TOZD valjarna I 11,5 %, v TOZD tovarne traktorjev 5,9 % itd. Najnižji je bil ta odstotek v TOZD valjarna II, in sicer 2,2 %. Vedeti pa je treba, da vplivajo na ta odstotek pavšalna nadomestila, višji ali nižji faktorji ustvaritvene sposobnosti in zaradi regresivne lestvice posebnih nadomestil tudi višina prihrankov. Višji ko so prihranki, nižji je odstotek, ki je namenjen za nadomestila.

Kot inovatorji so bili najbolj angažirani zaposleni z visokošolsko izobrazbo, in to 25 % od zaposlenih, od tistih z višjo izobrazbo 23 %, s srednjo 29,6 %, visokokvalificiranih 12,5 %, kvalificiranih 3,6 %, polkvalificiranih 0,5 % in nekvalificiranih 0,09 %. Če vemo, da je v naši delovni organizaciji kvalificiranih, polkvalificiranih in nekvalificiranih skoraj 84 % vseh zaposlenih, lahko ugotovimo, da prav ti sodelavci predstavljajo zelo velik, a žal zaenkrat še neizkoriščen potencial, saj jih samo pri kvalificiranih več kot 96 % ne sodeluje.

Od podanih predlogov jih posega 21,9 % na področje strojnega vzdrževanja, 17,2 % na tehnologijo obdelave, 13,3 % na področje livarske tehnologije itd.

Če upoštevamo, da so pogoji gospodarjenja vedno težji, potem je razveseljivo dejstvo, da so prihranki od inovacij v preteklem letu precej porasli. Prav inovacijski dohodek pa je prispevek k dohodku delovne organizacije, za čigar doseg so potrebna prav minimalna vlaganja. Če pomislimo, da smo inovatorjem izplačali nekaj čez milijon dinarjev, dobili pa smo 36 milijonov, potem vidimo, da gre tu za izredno gospodarnost ali ekonomičnost. Ti rezultati sicer niso upoštevani v prikazih uspeha delovne organizacije, vendar se je treba zavedati, da se tudi ti razdelijo med drugim za rezerve, za razširitev materialne podlage dela, za skupno porabo, osebne dohodke. Zato je jasno, da je inovacijska dejavnost izredno pomembna. Rezultati inovacijske dejavnosti v naši delovni organizaciji v preteklem letu niso samo posledica dobre volje in zagnanosti inovatorjev, temveč tudi posledica spleta delovanja različnih vplivnih dejavnikov, pri čemer prištevajo člani društva DIATI med najvplivnejše dejavnike vodstvo delovne organizacije, vodstva temeljnih organizacij združenega dela, DPO na nivoju DO in na nivoju TOZD in DS, centralno komisijo za inovacije, komisije za gospodarjenje v TOZD oziroma izvršilne odbore v DS, strokovne službe, vključno s službo za inovacije; vemo pa, da je treba upoštevati tudi samo društvo DIATI in njegovo delovanje.

V društvu DIATI so si zadali za konec srednjeročnega obdobja relativno zelo ambiciozno nalogo: v letu 1985 z vsaj 200 inovatorji doseči najmanj 140 novih predlogov in temu primeren inovacijski dohodek. Zavedajo se, da bodo to dosegli samo s stalno pozitivno naravnostjo in ustrezno angažiranostjo vseh vplivnih dejavnikov. Priznati jim je treba, da so na pravi poti, če upoštevamo, da so tudi inovacije med bistvenimi dejavniki, ki vplivajo na stabilizacijo gospodarstva in ki omogočajo z relativno majhnimi napori dosegati velike dohodke.

Komisija za podelitev nagrad pri društvu DIATI je po pregledu vseh inovacijskih predlogov, prijavljenih in sprejetih v letu 1980, v skladu s pravilnikom o načinu in pogojih za izbor »inovatorja leta«, »najuspešnejšega inovatorja z netehničnega področja« in »množičnega inovatorja« v Železarni Štore sklenila, da se nagrada »inovator leta« podeli skupini avtorjev v sestavi: dipl. ing. Boris Marolt — vodja TOZD jeklovlek, Franc Bevc — elektrotehnik, specialni konstruktor v projektivnem oddelku, Franc Kovač — elektrotehnik, konstruktor, projektivni oddelk, Zvone Markovič — strojni inženir, v. d. vodja projektivnega oddelka, Drago Žohar — elektrotehnik, vodja inženiring gorilniki, Ivan Godicelj — strojni tehnik, projektant plinskih gorilnih naprav, Franc Mravljak — strojni tehnik, specialni konstruktor, Franc Gajšek — strojni tehnik, operativni nadzorni organ za strojna dela v operativnem oddelku, Jaroslav Gražlj — strojni tehnik, konstruktor v projektivnem oddelku, za najvišji doseženi skupni prihranek v višini 3.151.204,30 din, ki ga je dosegla s predlogom št. 508.

Nagrada »množični inovator« je podeljena tov. ing. Ferdu Halerju, vodij TOZD valjarna II, za tri skupinske predloge, s katerimi je prihranil 1.409.603,04 din.

Nagrada »najuspešnejši inovator z netehničnega področja« je podeljena skupini v sestavi: Marija Jazbinšek — administratorica, Angelca Brilej — administratorica in Bernarda Ladšteter — ekonomski tehnik, kalkulanti za obračun proizvodnje, vse iz TOZD livarna I, za predlog št. 582, s katerim so prihranile 24.462,07 din.

Razen potujoče razstave v okviru železarne, ki je bila postavljena v tovarni traktorjev, v elektroobratu in v valjarni, so v lanskem letu izmenjali razstave s tovarno EMO, v aprilu so razstavljali na Gorenjskem sejmu v Kranju v okviru Slovenskih železarn, največjo razstavo pa so organizirali na RAST YU 1980 na Reki, kjer so se predstavili s kompletnim delom inovatorjev. Prejeli so nagrado društva DIATI Reka v vrednosti 10.000 din in zlato plaketo ter bronasti plaketi za inovatorja Branka Logarja in dipl. ing. Slobodana Milanovića za njuno inovacijo »Globoko vrtanje valjev«. Seveda bodo z razstavami nadaljevali tudi v letu 1981.

Želimo jim še veliko uspehov!

Rudolf Uršič

Sibirski plinovod draži zahod

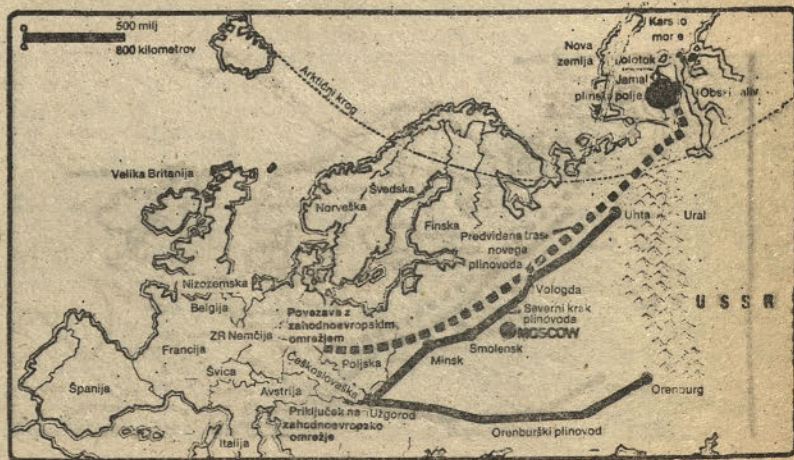
Enajst milijard dolarjev vreden plinovod iz Sibirije v zahodno Evropo je največji posel te vrste, ki je kdajkoli zapeljeval Zahod, piše londonski gospodarski dnevnik Financial Times.

Sapo jemljejo razsežnosti projekta: novi plinovod naj bi bil štirikrat daljši od aljaškega, lahko bi ga imenovali energetski posel stoletja med Zahodom in Vzhodom. Po oceni Financial Timesa je ob komentiranju o plinovodu možen še en presežnik — utegne postati najbolj spektakularna žrtev morebitne intervencije Varšavskega pakta na Poljskem.

Okrog 6 tisoč kilometrov dolg plinovod naj bi povezoval orjaška ležišča zemeljskega plina, ki

so ga sovjetski raziskovalci odkrili na jamalskem polotoku v severozahodni Sibiriji, z zahodno Evropo. Po splošnih ocenah je na jamalskih plinskih poljih okrog 20 bilijonov kubičnih metrov plina, torej gre za enega največjih dokazanih svetovnih virov.

Če se bodo načrti izpolnili, potem bo plin tekel v Zahodno Nemčijo, Francijo, Italijo, Nizozemsko, Belgijo, Švedsko, Avstrijo, Švico in morda celo v Veliko Britanijo in Španijo. Projekt naj bi bil uresničen v drugi polovici osemdesetih let in bi globoko v 21. stoletje ostal eden poglobitnih elementov energetske oskrbe zahodne Evrope.

V zdajšnji etapi pogajanj je še precej podrobnosti nedorečenih, med njimi tudi pot, po kateri naj bi položili jeklene cevi.

Prav tako še ni bilo odločeno, ali bi transportirali plin po enem ali morebiti po dveh plinovodih. Sovjetska stran navaja več inračic rešitev, ki bi omogočale pretoke od 40 milijard tja do 66 ali 65 milijard kubnih metrov zemeljskega plina letno.

Zahodne družbe se ob poslu soočajo z možnostjo naročil vrednih skupno okrog 11 milijard dolarjev. Levji delež naročil bo po vsej verjetnosti pripadel družbam iz držav, ki bodo kupile največ plina in dale največ finančnih sredstev. Gre predvsem za Zahodno Nemčijo in Francijo, ki bosta predvidoma dobivali po 25 odstotkov plina, takoj za njima pa so Italija, Beneluks in na koncu skandinavske dežele.

Po oceni Financial Timesa imajo dejanske možnosti za kupičjo tudi britanske družbe Davy Power Gas, Construction John Brown, Rolls Royce in še nekatere z izkušnjami pri gradnji plinovodov, kompresorskih postaj in podobnih objektov v Sovjetski zvezi. Njihovo sodelovanje naj bi bilo obsežno zlasti, če bi se Sovjeti odločili za večjo inračico plinovoda, po kateri naj bi plin tekkel tudi v Veliko Britanijo in v Španijo.

Vsekakor pa so za zdaj predvsem celinska podjetja zainteresirana za plin. Na vrhu liste najpomembnejših potencialnih dobaviteljev so tradicionalni proizvajalci plinovodnih cevi in opreme: zahodnonemški Mannesmann — Röhrenwerke, AEG Telefunken in Salzgitter, od njih pa francoska podjetja Technip, Creusot-Loire Valloirec, italijanski Finsider in Nuovo Pignone, japonski izdelovalci jekla in opreme, ameriški Caterpillar in še nekatera druga podjetja, ki se bodo priključila poslu, če bo dovolj finančnih sredstev, ne da bi svoje izdelke neposredno zamenjevala za plin. Navdušenje zahodnih podjetij za posel s Sovjetsko zvezo gre iskati v splošni recesiji, v kateri je še kako dobrodošla vsaka možnost zaposlitve delovne sile.

Vrtalna dela na plinskih poljih in transportiranje plina iz Sibirije bodo težavna preizkušnja moči in tehnološke. Jamalski polotok leži vzhodno od Urala in nad arktičnim krogom na okrog 72 stopinjah zemljepisne širine. Zima je tod dolga devet mesecev in temperatura je dolga letna obdobja pod minus 50 stopinjami Celzija.

Mraz, ki tod lahko lomi kovine, je še neznosnejši zaradi vetrov s Severnega tečaja.

Sovjetska odločitev za jamalski projekt je očitno dozorela v drugi polovici sedemdesetih let. Po besedah Nikolaja Osipova, pomočnika sovjetskega ministra za zunanjo trgovino, naj bi sibirski plin pritekkel po novem plinovodu v letu 1984, polno pa naj bi objekt obratoval v letu 1986.

Ločeno od praktičnih vprašanj je treba ob projektu upoštevati nekatere politične podtöne. Med njimi, meni komentator Financial Timesa, vsekakor sovjetske odnose s Poljsko. Nemogoče bi si bilo zamisliti nadaljevanje pogajanj o plinovodu v zaostrenem

vzdušju med Vzhodom in Zahodom, ki bi ga povzročila intervencija na Poljskem. Tudi brez tega se marsikdo na Zahodu, zlasti ZDA, sprašuje o utemeljenosti povečevanja energetske odvisnosti zahodne Evrope od Sovjetske zveze. Nekateri na obeh straneh Atlantika so celo prepričani, da je poglavitni strateški cilj Sovjetske zveze zabiti čimveč zagod med Zahodno Evropo in Združene države, sodelovanje na energetskem področju pa je pomembno sredstvo, s pomočjo katerega lahko Sovjetska zveza poveča svoj vpliv na zahodno Evropo.

Sovjetska stran v pogajanjih poudarja svojo trgovsko zanesljivost in opozarja potencialne kupce na vojno med Irakom in Iranom, zgodovino nemirov na Bližnjem vzhodu in drugih največjih področjih, bogatih z energijo, ter kot nasprotje podčrtuje geografsko bližino in stabilnost Sovjetske zveze.

Sovjeti si prizadevajo sestaviti kreditni sveženj, v katerem bi bilo več kot 10 milijard dolarjev. Ta znesek naj bi praktično podvojil zadolženost Sovjetske zveze na Zahodu, a to ne moti zahodnih bank, ki so v splošnem naklonjene investiranju v ener-

gijski. Posli s Sovjetsko zvezo so tod ocenjeni kot tveganje prve kategorije z brezhibno zgodovino odplačevanja posojil in jamstvom v ogromnih energetskih in surovinskih virih in zalogah zlata.

Ko so Sovjeti oznanili zamisel, so se najprej obrnili na Zahodno Nemčijo, da organizira konzorcij zahodnih partnerjev. ZRN je obotavljivo prevzela nalogo, stori-la pa zelo malo. Kakorkoli, izkazalo se je, da lahko Sovjetska zveza računa na precejšnje zahodne interese.

Nato je Sovjetska zveza spre-menila taktiko in se spustila v bilateralna pogajanja z vsakim od potencialnih partnerjev o vseh podrobnostih posla. Po oceni londonskega dnevnika so si Sovjeti tako zagotovili boljši pogajalski položaj, še posebno kar zadeva cene plina, ponudbe opreme in predvsem, pogojev financiranja.

Poglavitno vlogo pri sestavljanju finančnega paketa ima Deutsche Bank, ki organizira konzorcij 20 evropskih bank, zadolženih, da zberejo 5,2 milijarde posojil za financiranje nakupov opreme. Po drugi strani so se Sovjeti obrnili naravnost na japonske banke za nadaljnje 3

milijarde dolarjev, povezane z nakupom japonske opreme. Hkrati se Sovjetska zveza pogaja s francoskimi, italijanskimi, belgijskimi in drugimi evropskimi bankami in kreditnimi ustanovami o čim ugodnejših posojilnih pogojih. Po teh virih se zavzema Sovjetska zveza za pogoje, v katerih bi bila tudi prva podpora vlade. Te želje naj bi netile nezadovoljstvo zlasti v ZRN, kjer si po drugi strani prizadevajo dogovoriti za povsem komercialne posojilne pogoje.

Toda hkrati Bonn z nejevoljo in bojznijo opreza, če morebiti v takšne pogoje ne bosta pristali Francija in Italija, kjer so banke bolj pod vplivom vlade in industrije, ki jo nedvomno mikajo velika izvozna naročila. Vsekakor so tudi zahodnonemške banke pod pritiski tamkajšnje industrije, katere apetit je razdražila možnost 11 milijard dolarjev vrednih pogodb.

Enako velja za ameriško, japonsko in druge zahodne industrije. Toda njihove možnosti, da se s Sovjeti dogovorijo o ugodnejših pogojih, bodo precej večje, če skupno nastopijo kot kartel, kot da se vsak zase dogovarja s sovjetskimi pogajalci.

D. Sn.
GV 1/81

Industrijska lastnina

(4. nadaljevanje)

Blagovne in storitvene znamke

Firma individualizira proizvajalca oziroma prodajalca, blagovna znamka pa blago. Blagovna znamka ima namen, da kupec identificira blago. Pri tem je blagovna znamka tako važna, da kupec čisto niti ne misli na proizvajalca, temveč na kakovost blaga, ki jo zagotavlja konkretno splošno znana znamka.

Blagovno znamko utegne uporabljati bodisi proizvajalec sam bodisi trgovec, ki daje blago v promet. Zato imenujemo *blagovno znamko čisto tudi tovarniška znamka oziroma trgovinska znamka*.

Blagovna znamka, ki naj bi bila zaščitena, mora biti dovolj izvirna in primerna, da se po njej razlikujejo izdelki od enakih ali podobnih izdelkov drugih proizvajalcev oziroma trgovinskih organizacij.

Naš zakon pozna še poseben pojem, namreč storitveno znamko. S storitveno znamko identificiramo storitev posameznih organizacij (npr. potovalnih agencij, hotelov ipd.).

Naš zakon opredeljuje blagovno oziroma storitveno znamko takole: »Blagovna znamka je znak, uporabljen v gospodarskem prometu, ali le-temu namenjen, da bi se lahko blago ene gospodarske organizacije ali druge pravne osebe (organizacije) ločilo od iste ali podobne vrste blaga druge organizacije in je zavarovan po določbah tega zakona.«

»Storitvena znamka je znak, ki ga organizacija za opravljanje storitev uporablja v gospodarskem prometu, da bi se njene

storitvene dejavnosti ločile od enakih ali podobnih storitvenih dejavnosti druge organizacije in je zavarovan po določbah tega zakona.«

Znak ima torej namen, da se konkretni izdelki razlikujejo od prav takih ali podobnih izdelkov drugih proizvajalcev, zato utegne biti: slika, izraz, vinjeta, napis, šifra in tudi njihova kombinacija.

Blagovna znamka, ki naj bi bila zaščitena, mora biti izvirna in primerna, da se po njej razlikujejo izdelki določene proizvajalca oziroma blago določene trgovinske organizacije od enakih ali sorodnih izdelkov drugih proizvajalcev in trgovinskih organizacij.

Blagovna ali storitvena znamka sta zaščiteni le glede določene blaga. Zato pravica do blagovne ali storitvene znamke ne izključuje pravice drugih organizacij, da uporabljajo v gospodarskem prometu enak ali podoben znak za zaznamovanje blaga oziroma storitev drugačne vrste.

Za naše organizacije, ki želijo registrirati blagovno znamko v tujini, določa naš zakon omejitve. Naša domača organizacija sme zahtevati varstvo znamke v tujini šele potem, ko vložil v državi prijavo za njeno zavarovanje.

Upravičenec do znamke ima absolutno pravico. To je izključno pravico uporabljati znamko v gospodarskem prometu na svojem blagu ali za svoje storitve. Ta zaščita ne obsega le blaga samega, temveč velja tudi za embalažo, oglase, prospekte, kataloge, naročila, garancijske liste, fakture in korespondenco.

Upravičenec pridobi pravico do blagovne oziroma storitvene znamke z vpisom v register zavarovanih znamk. Register vodi pri nas zvezni zavod za patente, ki začne postopek po upravičenčevi pisni zahtevi. Prednostna pravica se računa od dneva in ure, ko je zvezni zavod za patente prejel prijavo. Le pri blagovnih znamkah, ki so bile registrirane v kakšni državi, ki je članica Mednarodne unije za varstvo industrijske lastnine, velja zaščita že od njihove registracije v tujini, če to zahteva pri nas upravičenec v šestih mesecih, računajoč od dneva prijave v tujini (unijska prioriteta).

Prav tako kakor pri izumu, razstavljenem na uradno priznani razstavi mednarodnega pomena v Jugoslaviji ali v državi, članici Mednarodne unije za varstvo industrijske lastnine, velja tudi za blagovne in storitvene znamke prednostna pravica od prvega dne, ko je bil znak uporabljen oziroma razstavljen, če vložil upravičenec v treh mesecih po koncu razstavo zahtevo za priznanje do razstavljenе znamke (sejemska prioriteta).

Zvezni zavod za patente preizkusi prejete prijave. Če ugotovi, da pravice do znamke ni mogoče priznati, opozori prijavitelja, naj se v določenem roku izjavi, ker sicer velja, da je prijavo umaknil.

Po končanem preizkusu izda zvezni zavod za patente odločbo, s katero ugodi zahtevi ali v celoti ali deloma, ali pa prijavo popolnoma ali delno zavrne.

Če zvezni zavod za patente ugodi zahtevi, vpiše znamko v register, upravičencu pa izda listino o znamki.

(Nadaljevanje na 13. strani)

Proizvodnja v decembru in v letu 1980

Sedaj ste že skoraj pozabili na mesec december in na težave iz preteklega 1980. leta. Zavzetost za nove naloge v prvem letu novega srednjeročnega obdobja bo še večja, če le malo obudimo spomine izvršitve celoletnega plana. Običajno se povsod še posebno zavzemamo, da z delom v zadnjem mesecu v letu popravimo delovne rezultate, kolikor se le da. Prizadevanje je sicer bilo, vendar rezultati iz decembra ne kažejo ravno pomembnih uspehov oziroma preobrata, ki bi kazal na boljše čase.

Vsi rezultati niso slabi. V štorski jeklarni so dosegli decembra doslej najvišjo mesečno proizvodnjo jekla in prvič preseglji v enem mesecu 10.200 ton.

V jeseniški hladni valjarni so izdelali s 3.762 tonami tudi doslej največjo mesečno količino dinamo kvalitete. Pomembno je tudi to, da od 19. novembra poskusno obratuje nove kovaška linija v Železarni Ravne in da so do konca decembra skovali 370 ton odkovkov. Seveda je to postopno uvajanje proizvodnje in bosta šele od februarja dalje uvedeni dve izmeni.

Mesečni plan izvoza je bil presežen po količini in vrednosti. Mesečni načrt vrednosti prodaje je bil visoko presežen, kar je pripomoglo, da je bila dosežena in presežena tudi letno načrtovana realizacija, kar je bolj rezultat korektur cen v preteklem letu kot pa dobre proizvodnje in poslovne uspešnosti.

Težave z vložkom, slaba kvaliteta v ognju odpornih materialov in s tem prekomerni zastoji proizvodnih peči v jeklarnah, okvare v valjarnah, pomanjkanje delovne sile, vse to so vzroki, da je bila tudi decembrska proizvodnja nižja od planskih nalog.

Proizvodnja surovega železa je bila dosežena 96 %. Na Jesenicah so zaradi slabega dela plavža št. 1 dosegli le 90 % mesečno načrtovane proizvodnje surovega železa in izvršili letni načrt 87 %. Zimski meseci so pri malih plavžih običajno slabši zaradi vremenskih vplivov, v decembru 1979. leta so proizvedli jeseniški plavžarji še okoli 710 ton manj kot v letošnjem decembru.

Na štorskem elektroplavžu so obratovali odlično in v decembru proizvedli 23 % več kot znaša mesečni načrt. Proizvajali so samo specialno surovo železo za nodulacijo iz brazilske rude. Letni načrt so preseglji za 4 % in izdelali 20 % več surovega železa kot leta 1979. Skupen rezultat proizvodnje surovega železa je bil v decembru 96 %, za letnim načrtom znaša zaostanek 10 %. Na Jesenicah so izdelali v 1980. letu 7 % manj surovega železa kot leto poprej in zato je tudi skupna proizvodnja surovega železa v Slovenskih železarnah 2 % manjša kot je bila leta 1979.

Proizvodnja jekla je bila tudi decembra pod načrtovano količino, do katere je manjkalo še celih 6.439 ton ali 6 %. Nad planom so edino v ravenski jeklarni, kjer so mesečni načrt izvršili in preseglji za 2 %. Rezultat bi bil lahko še boljši, če ne bi imeli težav s slabo vzdržnostjo dolomitnih blokov za električne obločne peči, kar občutijo v vseh naših jeklarnah. Slaba kvaliteta jeklenih odpadkov povzroča večkratno zakladanje peči. Če ne bi bilo vseh teh težav, jim prav gotovo ne bi manjkalo 1.000 ton za izvršitev letnega načrta in približno prav toliko do proizvodnje, dosežene leta 1979.

V Železarni Jesenice so izdelali le 90 % povprečno načrtovane količine jekla in so zaostali v elektro jeklarni še nekaj več za plansko nalogo kot v martinarni. Zaradi remontov zopet niso obratovali ves mesec s petimi SM peči. Občasno jim je manjkalo tekoče surovo železo. V elektro jeklarni so imeli več nepredvidenih zastojev, od katerih sta bila največja: okvara v transformatorski postaji 19 ur in okvara stikala pri pečnem transformatorju 20 ur. Na napravi za neprekinjeno ulivanje so odšli v decembru 3.416 ton, kar je manj kot je predvideval program in daleč, daleč manj kot je zmogljivost naprave.

O proizvodnji v štorski elektro jeklarni je že v uvodu zapisano, da je bila rekordna in vendar še 7 % pod količino, ki so jo načrtovali kot povprečno mesečno za preteklo leto. Postopno ob uvajanju peči in odpravi pomanjkljivosti dopolnjujejo pripravo pred pečmi in okoli peči, tako da lahko računamo, da bodo v letošnjem letu, če ne bo prevelikih redukcij in bodo zadovoljivo oskrbljeni z vložkom, dosegli proizvodnjo načrtovano za preteklo leto. Proizvodnja jekla je bila v Železarni Store 46 % večja kot leta 1979.

Letni načrt proizvodnje jekla je bil v Slovenskih železarnah izvršen 92 %. Skupna proizvodnja jekla je bila 3 % večja kot leta 1979 in približno 16.000 ton manjša kot doslej največja, leta 1975 dosežena proizvodnja.

Blagovna proizvodnja v decembru ni bila izvršena po planu, saj znaša izvršitev le 97 %. V železarnah so dosegli 98 % načrta, predelovalci žice pa 82 %. Letni načrt je bil dosežen v železarnah 91 % in pri predelovalcih 93 %, tako da znaša tudi skupna izvršitev 91 % letnega plana. V primerjavi z letom 1979 je to 3 % manj.

V Železarni Ravne so mesečni načrt blagovne proizvodnje izvršili 107 % in v Železarni Store 114 %. V Železarni Ravne so letni načrt blagovne proizvodnje dosegli, saj znaša njihov zaostanek le 1.290 ton. V Železarni Store so letni načrt blagovne proizvodnje izvršili 104 %. V Železarni Jesenice so decembra izvršili načrt 89 % in letni načrt 84 %. Ta prikaz najboljše pove, kako pomembna je lastna proizvodnja jekla in neodvisnost od nabave vložka za zagotovitev izvrševanja programa blagovne proizvodnje. Ne glede na po-

goje nakupa vložka je treba glavno pozornost osredotočiti na zagotovitev čim večje lastne proizvodnje jekla v razpoložljivih proizvodnih agregatih.

Proizvodnja za trg, če upoštevam tudi lastno porabo v okviru Slovenskih železarn in medsebojne dobave, je bila torej okoli 60.000 ton manjša od predvidevanj letnega plana. Takšna je okvirna ugotovitev ob tem, da tudi okoli 6.000 ton izdelkov ni bilo dobavljenih v okviru medsebojnih menjav.

Grob pregled po proizvodnih skupinah daje zopet drugačno sliko, ki za kupce gotovo ni ugodnejša.

Proizvodnja surovega železa za trg je bila 16 % večja od predvidevanj načrta.

Proizvodnja toplo valjanega jekla je bila dosežena 91 % in v tem proizvodnja polizdelkov 74 %. Proizvodnja valjanega paličastega jekla je bila izvršena 111 % in presežena na Ravnah in v Štorah. Valjane žice za prodajo so izdelali na Jesenicah 91 % načrtovane količine. Proizvodnja debele pločevine razumljivo zaostaja zaradi že nekajmesečnega dela na dve izmeni zaradi pomanjkanja vložka v Železarni Jesenice in znaša izvršitev le 88 %. Proizvodnja srednje in tanke pločevine je tudi izvršena le 87 %.

Proizvodnja odkovkov v Železarni Ravne je bila izvršena 102 %. Letni načrt proizvodnje vlečenega, luščenega in brušenega jekla je bil dobro izvršen in presežen v vseh treh železarnah in tako znaša skupna izvršitev 105 %.

Proizvodnja vlečene žice je močno zaostala, izvršitev znaša samo 79 %.

Letni načrt hladno valjanih trakov in pločevine je bil dosežen tudi samo 86 %.

Načrt hladno oblikovanih profilov je bil dosežen 71 %.

Proizvodnja jeklotitine je bila dobra in je bil letni načrt presežen za 16 %. Tudi proizvodnja sive litine je bila dobra saj znaša izvršitev 106 %, v tem je pa precejšnja »lepotna« napaka, ker je bil načrt proizvodnje nodularne litine izvršen le 84 %.

Med proizvodi finalizacije je bil letni načrt dosežen samo pri proizvodnji vmeti. Pri vseh drugih proizvodih so manjši ali večji zaostanki in največji ravno pri najvišje vrednih proizvodih, kar gotovo ni v skladu z načrtovano poslovno politiko in postavljenimi poslovnimi cilji niti v letnem načrtu niti v razvoju Slovenskih železarn.

Letni načrt blagovne proizvodnje so predelovalci dosegli takole: Plamen 93 %, Tovil 85 %, Veriga 94 % in Žična 94 %. Vzrokov, da plan ni bil dosežen, ne bom ponavljal, ker sem jih že ponavljal iz meseca v mesec in končni rezultat je seštevek tega, kar se je med letom dogajalo. Več kot leto poprej so proizvedli samo v Žični, skupna letna proizvodnja predelovalcev žice je pa 2 % manjša kot leta 1979, v katerem je bilo težav pri oskrbi z vložkom precej manj kot v preteklem letu.

Letni načrt izvoza so izvršili: Železarna Jesenice 70 % načrtovane količine pri 87 % načrtovane vrednosti, Železarna Store pri 99 % količine — 86 % vrednosti, Plamen pri 96 % količine — 129 % vrednosti. V Tovilu je izvoz šibak in tudi načrtovani obseg majhen, izvršitev pa 22 % načrtovane količine ob 41 % vrednosti. Po vrednosti in količini je med predelovalci najpomembnejši izvoz Verige Lesce, kjer so izvršili 96 % načrtovanih količin ob 108 % izvršitvi po vrednosti.

V Žični Celje so dosegli pri 16 % količinskega obsega izvoza 81 % vrednosti, tak podatek so namreč dali. Letni načrt vrednosti prodaje niso izvršili v Železarni Jesenice, kjer znaša zaostanek 5 % in v Tovilu, kjer znaša izvršitev 99 % letnega načrta. V vseh drugih delovnih organizacijah so sorazmerno visoko preseglji letni načrt vrednosti prodaje, zato je tudi skupna izvršitev za Slovenske železarne 104 %.

Povprečno število zaposlenih leta 1980 je bilo le 25 zaposlenih več kot leto poprej. V Železarni Jesenice, v Plamenu in Tovilu so imeli povprečno celo nekaj manj zaposlenih kot leto poprej, v Železarni Ravne 2 % več in v Verigi 1 % več, ostali pa na ravni leta 1979.

Medsebojne dobave niso potekale niti po načrtu, niti po medsebojnih dogovorih. Železarna Jesenice ni dobavila 4.540 ton specificiranih naročil, pretežno Verigi in Plamenu. Železarna Ravne je dobavila več kot je bilo načrtovano, vendar okoli 300 ton manj kot specificirano za Verigo Lesce.

Železarna Store ni dobavila okoli 800 ton specificiranih naročil Ravnam, Verigi in Železarni Jesenice.

Upam, da mi je uspelo dati kratek pregled dosežkov za december in o izvršitvi letnega načrta proizvodnje v preteklem, 1980. letu. Tako je za nami tudi leto 1980, zadnje leto preteklega srednjeročnega obdobja proizvodnje in razvoja Slovenskih železarn v obdobju 1976—1980. V kratkem, ko bodo znani še vsi preostali poslovni rezultati, bom poročal tudi o izvršitvi srednjeročnega plana. Z današnjim prispevkom pa zaključujem desetletno obdobje, v katerem sem vas vsak mesec obveščal o proizvodnih uspehih in neuspehih, o novih rekordih in težavah in vam po svojih močeh skušal tekoče pisati o tem, kaj se dogaja v posameznih delovnih organizacijah v okviru Slovenskih železarn.

Milan Marolt

Ribolov - priljubljen šport

Z razvojem civilizacije in vse večjim odtujevanjem človeka od narave postaja ribolov vse bolj priljubljen v svetu in tudi pri nas. Iz vsakodnevnih težav današnjega dinamičnega življenja nas povede nazaj v svet prirode. Ribje meso postaja eno najboljših živil v prehrani človeka. Je mehko in sočno, bogato z vitamini A, D, E in B kompleksom. Kalorična vrednost govejega mesa se giblje do 1320 kalorij medtem ko je kalorična vrednost sveže ribe 1800 kal. Riba ima tudi dosti več beljakovin, vitaminov, mineralov itd.

Športni ribolov postavlja na prvo mesto predvsem etično načelo, loviti ribe na čimbolj human način in ob pogojih, ki jih določa zakon o sladkovodnem ribištvu. Z naglim naraščanjem članov, združenih v ribiških družinah, in enodnevnih ribičev-turistov narašča tudi obremenitev ribolovnih vod. Sem spadajo še odplake, regulacije in melioracije. Zato je v odprtih vodah pričel vidno padati stalež rib, saj je njihovo naravno razmnoževanje precej omejeno. Pojavila so se akumulacijska jezera. Na našem območju, kjer gospodari ribiška družina VOGLAJNA, je že nekaj let akumulacijsko SLIVNIŠKO JEZERO. Res je da v samem jezeru naravno razmnoževanje rib za vse vrste ni najbolj ugodno; vendar se družina trudi z vsakoletnim vlaganjem tistih rib, ki nudijo športnemu ribiču kar največ užitek in ne nazadnje tudi zdravega in okusnega mesa. V tem jezeru poznamo tri načine ribolova. Beličarjenje s plovcem ali brez, lov na dnu z obtežitvijo in vijačenje z umetno vabo ali mrtvo ribo. Posameznemu načinu lova je treba prilagoditi ustrezen ribiški pribor in opremo. K uspehu ribolova je pripisati tudi vabe, ki

se med seboj razlikujejo. Najbolj razširjene vabe so rastlinskega izvora, kot je kruh, testo, žganci, kuhan krompir, sledijo žuželke, deževniki, živalska drobovina in podobno. Uspeh pri ribolovu je odvisen predvsem od ribiča. Dobro lovi samo tisti ribič, ki se zna previdno približati obali in ostati ribi skrit. Ribe močno plaši že senca v vodi, kriljenje z rokami, svetla obleka in oprema. Pogoj za dober ribolov je poznavanje mest, kjer se posamezne vrste rib zadržujejo in nazadnje tudi krmljenje. Vsak način športnega ribolova zahteva od ribiča posebno tehniko; čimbolj jo ribič obvlada, več je uspeha in športnega užitka.

Se recept za pripravo rib-pijane krapa:

Idila ob Slivniškem jezeru

Očiščenega krapa od glave do repa po hrbtu plitvo zarezemo in nasolimo. Ocvremo 3—4 stroke česna. V kozico damo olje in ko je olje vroče, položimo vanj krapa na trebuh, kot da plava. Potresemo s precvrtim česnom. Ko se krap v pečici nekoliko zapeče, ga postopoma polivamo z 2 dl vina. Najokusnejši je pijani krap z džuvdžom.

Malec Boris

(Nadaljevanje z 11. strani)

Tudi register zavarovanih znamk je javna knjiga in jo vodi Zvezni zavod za patente po enakih načelih kakor register patentov.

Pravica do blagovne znamke časovno ni omejena, kakor so omejene nekatere druge oblike industrijske lastnine (patent, model, vzorec). Seveda tudi varstvo znamke preneha, če upravičenec ne plača predpisane takse.

Náš zakon o blagovnih in storitvenih znamkah in tudi osnutek novega zakona poznata tudi kolektivno znamko. Do zavarovanja kolektivne znamke ima pravico organizacija (npr. poslovna skupnost), če so njeni člani med seboj povezani s skupni-

mi poslovnimi interesi. *Tak kolektivni znak uporabljajo člani organizacije na svojem blagu ali svojih storitvah.* Organizacija, ki zahteva varstvo kolektivne znamke, mora imeti pravilnik o kolektivni znamki.

Blagovna znamka je v mednarodni trgovini zelo važna. Zato določa tudi pariška konvencija zelo obširna pravila o zaščiti te znamke. Podrobneje je vprašanje blagovne znamke urejeno z madridskim aranžmajem iz leta 1891 in z njegovimi spremembami (zlasti na konferenci v Nici leta 1961). Po madridskem aranžmaju je bil ustanovljen centralni register za blagovne znamke v Švici (do leta 1960 v Bernu, sedaj v Ženevi). Vpis v ta register sme po svojem uradu za patente zahtevati upravičenec, ki je registriral svojo znamko doma. *Registracija v Ženevi učinkuje v vseh državah, ki so članice madridskega aranžmaja.* Te države pa presojajo vsebino pravic in registrirane znamke po lastnem zakonu.

(Nadaljevanje prihodnjič)

Objavljamo

samoupravno delegatsko informacijo — izvleček iz samoupravnega sporazuma o temeljih planov bank združenih v Ljubljansko banko Združeno banko za obdobje 1981—1985 in Ljubljanske banke Splošne banke Celje. Omenjena sporazuma sta v razpravi v TOZD in DS. V naslednji številki našega glasila pa bomo objavili še nekatere podrobnejše podatke.

GOSPODARJENJE S SREDSTVI V BANKAH V NASLEDNJIH PETIH LETIH

Izvleček iz samouravnega sporazuma o temeljih srednjeročnega plana Ljubljanske banke splošne banke Celje za obdobje 1981—1985.

Delavci v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela bomo tudi v naslednjem srednjeročnem obdobju pri sprejemanju odločitev o razširitvi materialne osnove dela naših organizacij izhajali iz nekaterih osnovnih planskih dokumentov. Enega takšnih dokumentov predstavlja tudi samoupravni sporazum o temeljih planov bank združenih v Ljubljansko banko — združeno banko za obdobje 1981—1985, s katerim za naslednjih pet let opredeljujemo naše gospodarjenje s sredstvi v bankah, katerih članice so naše delovne organizacije.

Preden podamo nekatere bistvene značilnosti dokumenta o katerem govorimo, je potrebno povedati, da gre za osnovni srednjeročni planski dokument bank v sistemu Ljubljanske banke — združene banke, ki predstavlja osnovo za oblikovanje vseh srednjeročnih planov bank za obdobje 1981—1985.

MEDSEBOJNI ODNOSI

Uvodoma je potrebno poudariti, da s samoupravnim sporazumom o temeljih planov bank za obdobje 1981—1985 urejujejo članice temeljnih bank medsebojne odnose, pravice in obveznosti, ki izhajajo iz njihovih skupnih interesov in vloge bank v procesih ustvarjanja in kroženja dohodka, njegovega združevanja in usmerjanje nazaj v procese družbene reprodukcije. Zaradi tega je njegovo oblikovanje temeljilo, poleg objektivno danih pogojev gospodarjenja in družbenoekonomskih odnosov, predvsem na skupnih razvojnih ciljih in usmeritvah federacije in republik ter razvojnih ciljih in usmeritvah vseh članic.

SKUPNI RAZVOJNI CILJI

Če samo na kratko povzamemo skupne razvojne cilje in usmeritve v naslednjem srednjeročnem obdobju, kot so te zapisane v samoupravnem sporazumu, moramo ugotoviti, da so te predvsem naslednje:

- dinamičen in stabilnejši gospodarski razvoj z zagotovitvijo večje enotnosti jugoslovanskega trga, krepitvijo akumulacijske in reprodukcijske moči združenega dela in uveljavljanjem kvalitativnih sprememb v gospodarjenju z živim in minimalnim delom;
- učinkovita integracija gospodarstva in celotne družbene skupnosti na samoupravnih osnovah;
- prestrukturiranje gospodarstva, ki bo zagotavljalo dolgoročne pogoje za ustvarjanje višjega dohodka na zaposlenega in na vložena družbena sredstva;
- intenzivno vključevanje v mednarodno delitev dela z močno poudarjeno izvozno usmerjenostjo gospodarstva, ki mora temeljiti na ekonomskem računu združenega dela;
- zmanjšanje uvozne odvisnosti gospodarstva;
- povečanje razvojno-tehnološke intenzivnosti družbene proizvodnje z izrazitim poudarkom na uvajanju dosežkov lastnega znanstveno-raziskovalnega in razvojnega dela;
- skladnejši regionalni gospodarski in socialni razvoj s posebnim poudarkom na hitrejšem razvoju nezadostno razvitih republik in SAP Kosovo;
- izboljšanje življenjskih in delovnih pogojev ter povečanje življenjskega standarda in socialne varnosti delovnih ljudi in občanov v skladu z individualno in družbeno produktivnostjo dela, doseženim dohodkom in objektivnimi materialnimi možnostmi;
- nadaljnja krepitev obrambne sposobnosti in družbene samozastite;

(Nadaljevanje na 14. strani)

slovenske
železarnice
Ljubljana

— smotrna raba prostora in izboljšanje človekovega okolja.

Konkretno uresničevanje navedenih razvojnih ciljev bo moralo biti usklajeno s politiko gospodarske stabilizacije, kar pomeni, da bodo upravljalci bank v prihodnjih petih letih usmerjali dopolnilna bančna sredstva predvsem v povečanje proizvodnje hrane ter vseh tistih proizvodov, ki temelje v pretežnem delu na uporabi domačih surovin in reprodukcijskih materialov in ki imajo močno pozitiven devizni in plačilno-bilančni učinek. Seveda bodo morale biti pri tem te investicije tudi tehnološko-razvojno intenzivne in bodo zagotavljale dolgoročno visok dohodek in s tem tudi visoke osebne dohodke delavcem.

DOPOLNILNA BANČNA SREDSTVA

Pri izvrševanju nalog, ki si jih banke oziroma njihovi upravljalci zadajamo s tem samoupravnim sporazumom, bodo v prihodnjem srednjeročnem obdobju dopolnilna bančna sredstva na voljo samo za tiste tekoče in investicijske naložbe, ki bodo skladne s prej navedenimi razvojnimi cilji in usmeritvami in ki bodo v pretežni meri temeljile na združevanju dela in sredstev kot osnovni in prevladujoči obliki sistema financiranja družbene reprodukcije. Pri tem bo posebna pozornost veljala politiki uravnoveženja plačilne bilance. To pomeni, da bodo dopolnilna bančna sredstva na voljo samo za tiste naložbe, ki bodo zasnovane na dohodkovnih in reprodukcijskih povezavah, ki bodo usklajene v okviru delovne ali sestavljene organizacije združenega dela ter bodo imele pogoje za dolgoročno usklajen razvoj v okviru posameznih dohodkovnih in reprodukcijskih celot ter v okviru celotnega gospodarstva. Takšna usmeritev v gospodarjenju z denarjem je nujna, če želimo zmanjšati sedanjost preveliko odvisnost gospodarstva od bančnih posojil. Zato si banke v prihodnjih letih zadajajo kot eno osnovnih nalog, da bodo prevladujoče posojilne odnose postopoma vendar odločno nadomeščale s trajnejšimi oblikami združevanja dela in sredstev, ki temelje na dohodkovni ali reprodukcijski odvisnosti in prevzemu skupnega rizika. S tem v zvezi si banke v samoupravnem sporazumu tudi zadajajo naloge glede nadaljnjega razvijanja vloge bank kot pospeševalca, pobudnika in organizatorja procesov združevanja dela in sredstev.

Skladno s stabilizacijskimi prizadevanji v celotni družbeni skupnosti banke v prihodnjih petih letih tudi ne bodo zagotavljale dopolnilnih sredstev za negospodarske investicije, razen za potrebe stanovanjske in komunalne gradnje. Takšno zelo restriktivno stališče do negospodarskih naložb, ki je tudi v skladu z dogovorom o temeljnih družbenega plana SR Slovenije, je nujno, če želimo doseči planirane cilje gospodarskega in družbenega razvoja.

PREDNOSTNO USMERJANJE SREDSTEV

Pomembna vsebinska novost v predlogu samoupravnega sporazuma na katero je potrebno opozoriti, je prednostno usmerjanje sredstev, kot nova oblika usmerjanja sredstev v bankah za nekatere prednostne namene ali dejavnosti. To pomeni, da bodo vse banke v sistemu Ljubljanske banke — združene banke prednostno usmerjale del svojega kreditnega potenciala za kreditiranje izvoza opreme in izvajanje investicijskih del v tujini, za podpiranje sovlagateljev pri naložbah, ki temelje na povezovanju organizacij združenega dela iz več republik ter za financiranje udeležbe v mešanih bankah in finančnih institucijah v tujini.

Banke z območja SR Slovenije pa bodo glede na sprejete obveznosti iz dogovora o temeljnih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985 še dodatno prednostno usmerjale del svojih prostih sredstev v primarno proizvodnjo hrane in ribištvo, v pospeševanje gospodarskega razvoja manj razvitih območij v SR Sloveniji, v modernizacijo in novogradnje, ki temelje na dolgoročnem vključevanju v mednarodno delitev dela, v pospeševanje gospodarskega sodelovanja z državami v razvoju in v odpravljanje posledic elementarnih nesreč. Ta temeljna usmeritev in način usmerjanja sredstev v prednostne namene predstavlja osnovo za široko uveljavljanje in razvijanje združevanja dela in sredstev in dohodkovnih odnosov. Istočasno pa ostaja v preteklem obdobju prevladujoča oblika zagotavljanja sredstev za prednostne namene in objekte, tj. vzajemno združevanje sredstev bank, le še povsem obrobne pomena ter se v bistvu ohranja le še za zagotavljanje sredstev za naložbe v infrastrukturo samoupravnih interesnih skupnosti materialne proizvodnje.

EKONOMSKI ODNOSI S TUJINO

Pri povzemanju nekaterih osnovnih značilnosti predloženega samoupravnega sporazuma moramo vsekakor opozoriti na problematiko ekonomskih odnosov s tujino. Gre za enega ključnih področij bančne dejavnosti v prihodnjem srednjeročnem obdobju, pri čemer bo nadaljnje razvijanje ekonomskih odnosov s tujino usmerjeno predvsem v povečevanje izvozne usmerjenosti članic bank in zagotavljanje kvalitetnega bančnega servisa v poslovanju s tujino. V okviru pospeševanja ekonomskih odnosov s tujino bodo banke posvetile še prav posebno pozornost pospeševanju višjih oblik ekonomskega sodelovanja s tujino ter bodo aktivno podpirale nadaljnji razvoj obsejnega gospodarskega sodelovanja, predvsem na podlagi skupnih naložb.

KREPITEV FINANČNE FUNKCIJE

Banke seveda predvidevajo večjo dejavnost tudi na ostalih področjih, prav posebej pa se bodo posvetile bolj učinkoviti njihovi notranji in širši družbeni organiziranosti pri gospodarjenju z denarjem. S tem v zvezi bo v bankah posvečeno veliko več pozornosti boljši organiziranosti in krepitvi finančne funkcije v samem združenem delu. To pomeni zlasti nadaljnje uveljavljanje internih bank in posebnih finančnih služb v organizacijah združenega dela. Poleg tega si s tem samoupravnim sporazumom tudi zadajamo naloge izboljšanja delovanja delegatskega sistema v organih upravljanja in odločanja v bankah ter razvijanja novih oblik dela v postopkih dogovarjanja in sprejemanja odločitev.

KREPITEV SODELOVANJA

Ob zaključku kratke predstavitve nekaterih osnovnih značilnosti predloženega predloga samoupravnega sporazuma želimo poudariti njegov celovit in enoten pomen za vse banke, ki izhaja iz njenega jugoslovanskega značaja in koncepta. Tako je v predlogu sporazuma prisotna kopica ukrepov in nalog, s katerimi se bo okrepilo dosedanje dobro sodelovanje slovenskega združenega dela z združenim delom v drugih republikah in avtonomnih pokrajinah, pri čemer je dan poseben poudarek krepitvi sodelovanja članic bank z območja SR Slovenije s članicami bank, ki poslujejo na področju manj razvitih republik in SAP Kosovo.

Odslej skupno delegatsko glasilo

Ze dolgo si prizadevamo, da bi bili delavci samoupravljalci čim podrobneje obveščeni o vseh gospodarskih in političnih, družbenih in društvenih dogajanjih, se pravi o vseh naših prizadevanjih, nalogah, dolžnostih in obveznostih, o vsem, kar zanima delovne ljudi in občane. Zlasti je potrebno čim podrobneje obveščati delegate v delovnih organizacijah v krajevnih skupnostih, v družbenopolitičnih organizacijah, na vseh ravneh in v vseh dejavnostih. Veliko vloge pri tem imajo tudi INDOK centri oziroma njih glasila INDOK informacije, delegatsko glasilo občine Celje.

Predvideno je, da bosta letos do maja oblikovani dve številki tega glasila, in sicer prvo v marcu in drugo v maju. V marčni številki bodo objavljena vsa gradiva iz informacijsko-dokumentacijskega sklada INDOK centra. Isti koncept kot za marčno številko bi veljal tudi za majsko.

INDOK center bo tudi v letu 1981 dajal poudarek nadaljnjemu razvoju samoupravne organiziranosti informacijske dejavnosti v občini in dograjevanju funkcije skupščine ustanoviteljev INDOK centra in njenih organov. Kot strokovno politični nosilec in koordinator si bo pri podružabljanju informacijske dejavnosti prizadeval za bistveni premik v razumevanju in spoznavanju potrebosti informiranja v sleherni samoupravni sredini, prav tako pa za učinkovitejši vpliv delovnih ljudi in občanov na politiko in vsebino obveščanja in vzpostavitve ustreznih komunikacijskih razmerij ter pretoka informacij od baze navzgor in obratno. Tu je še predvidena okrepitev vloge delovnih ljudi in občanov kot virov informacij za odločanje, zajemanje njihovih ustvarjalnih pobud, potreb in interesov ter učinkovito dajanje smernic in stališč delegatom.

Pomembna je dokumentacijska dejavnost centra in zato bodo dokumentacijsko funkcijo kot važno prvino informacijske dejavnosti razvili do še ustrežnejše in učinkoviteje orga-

nizirane praktične uporabe in dostopnosti dokumentacijskih gradiv.

Zbrano in urejeno gradivo in podatke, ki so delovnim ljudem in občanom potrebni za kvalificirano in aktivno vključevanje v procese samoupravnega odločanja in družbenopolitičnega delovanja, bodo pravočasno posredovali vsem zainteresiranim oziroma na vsa tista mesta, kjer tečejo procesi družbenega dogovarjanja in samoupravnega odločanja. Skupaj z REFERALNIMI INFORMACIJAMI, katerih namen je obveščati uporabnike o informacijsko dokumentacijskih gradivih, zbranih v INDOK centru, bodo izdajali preglede dokumentacije »CELJE V CASO-PISJU.«

Omogočili bodo, da bodo vsa informacijska gradiva in podatki vsak dan in neposredno na razpolago uporabnikom v INDOK centru oziroma v knjižnici Edvarda Kardelja v Celju.

Skupaj z Delavsko univerzo bodo nadaljevali s sistematičnim strokovnim usposabljanjem organizatorjev obveščanja v organizacijah in skupnostih in izvedli v ta namen 42-urni seminar za organizatorje obveščanja, uredniške glasil, tajnike samoupravnih organov, pripravljalce gradiv in druge odgovorne na področju informiranja in komuniciranja.

Rudolf Uršič

Dopisujte v

Štórski ŽELEZAR

H 80 uspela

V Železarni Štore smo pozdravili široko zasnovano akcijo Hortikultura 80, ki jo je organizirala Občinska konferenca SZDL Celje, izvajal pa koordinacijski odbor za pripravo in izvedbo Hortikultura 80. Zavedali smo se, da je priložnost in obveza, da tudi mi v Štorah uredimo naše okolje, kajti akcija ima pomen za ekološko, estetsko in komunalno ureditev našega kraja.

Naša prizadevanja za ureditev okolja so znana širši javnosti, saj smo vsa leta nazaj vlagali precejšnja sredstva v te namene, zlasti pa je bilo veliko storjenega s prostovoljnimi delom. Naša hortikulturna — komunalna ureditev je zajemala tako železarno kot celotno naselje Štor. Vzoredno z izgradnjo v Štorah II je bilo treba urediti tudi okolje. Ker je za ta dela vedno primanjkovalo denarja, smo to opravili z udarniškim delom. Tudi naselje Štor smo gradili tako, da se je komunalna ureditev izvajala izključno s prostovoljnimi delom, in to od zelenic do športnih igrišč.

Ko smo podpisali družbeni dogovor o varstvu okolja, smo se dogovorili o kratkoročnih in dolgoročnih ukrepih za izboljšanje zraka in okolja. Zastavljena je bila široka družbeno-politična akcija, ki velja za vse, zlasti pa za tiste delovne organizacije, ki so nekaj časa in čisto mesto Celje z okolico spremenili v umazano mesto s strupenim zrakom, skratka z nesnago v zraku, na zemlji in v zemlji.

Na tem področju je železarna zastavila obširen program, ki je vezan na velika finančna sredstva in precej časa. Naj omenimo le nekaj rezultatov:

- zgrajena je bila čistilna naprava v Štorah II, ki brez zastoja obratuje že tri leta;

- zamenjava parnih lokomotiv z dizel vleko in ukinitvev ozkotirne železnice;

- čistilna naprava odpadnih voda Štore I, sicer kasni, vendar računamo, da bo končana v prvi polovici letošnjega leta;

- rekonstrukcija livarne II, bo zajela poleg tehnološke tudi ekološko stran;

- z nabavo filtra za odpravljanje brusilnih strojev pri podjetju SOP, Krško bo tudi ta problem rešen.

Delavski svet DO je na svoji seji dne 9. 2. 1979 imenoval 5 članski odbor Hortikultura 80/z nalogo, da vodi in organizira ter usklajuje vse akcije.

Program komunalno-hortikulturnih ureditev v železarni, ki ga je pripravil odbor, je bil sprejet na delavskem svetu DO. v programu je bilo poudarjeno naslednje:

- vse ureditve morajo dati trajne rešitve,

- program ureditev mora zajeti vse TOZD in DS,

- pri izvedbi programa morajo sodelovati aktivno vsa društva, družbene in politične organizacije.

Program komunalno-hortikulturnih ureditev je bil pripravljen zelo obsežno glede na sorazmerno kratek čas. Na podlagi okvirnega programa je odbor izdelal podroben program komunalno-hortikulturnih ureditev v letu

1979 in 1980, ga ovrednotil in dal v obravnavo vsem TOZD, DS, družbeno-političnim organizacijam in društvom.

Ocena ovrednotenega programa je presegla dejanske možnosti, zato je DS DO na svoji seji sprejel sklep, da se prične s tistimi deli, kjer niso vezana večja finančna sredstva. Zato je odbor ponovno obravnaval program dela in z ogledom na kraju samem določil tista dela, ki jih je bilo možno urediti v tem času, jih ovrednotil in zadolžil posameznike za izvedbo istih.

Tako smo bili primorani zaradi pomanjkanja finančnih sredstev odložiti razna ureditvena dela, kot so: asfaltiranje cestišč in poti, ureditev kanalizacij in drugo. Zelo pohvalno je, da so nekatere TOZD resno pristopile k akciji s tem, da so uredile svoje okolje znotraj obratov in delavnic in prispevale finančna sredstva za realizacijo programa. Znatni delež je prispevala tudi TOZD SGKG, ki je aktivno sodelovala ves čas pri celotni akciji. Tudi DS za investicijske in razvoj — operativni delež je veliko prispeval k doseženim rezultatom.

Odbor je predlagal svetu sindikata železarne, naj bi dali celotni akciji tekmovalni značaj in naj bi mesec maj bil primeren za izvedbo akcije »olepšajmo si naše okolje«. Svet je na svoji seji predlog obravnaval, ga sprejel, vendar je ostalo samo na papirju, ker nihče ni akcije speljal do konca.

Odbor je smatral, da je treba v akcijo pritegniti mladino, zato je bila formirana mladinska brigada, ki bi v mesecu aprilu izvršila očiščevalno akcijo obeh strani Voglajne. Za zbrano železo se jim prizna isto finančno nadomestilo, kot zbiralcem železa na odlagalšču. Kljub dobro pripravljeni organizaciji, akcija ni uspela. Na delo je prihajalo samo 5 do 11 mladincev, ki so opravili skupno samo 194 delovnih ur. Zaradi neresnosti članov mladinske brigade so ta dela opravili delavci ekspedita, ki so veliko prispevali k tej akciji.

Glede na obsežnost del je bilo po zastavljenem programu predvideno, da se bodo vsa dela opravila do konca leta 1980. Naj navedemo nekatera večja dela, ki so bila opravljena:

Prostor med Voglajno in cesto od vratarne Godec do plinovoda, kjer je tekla ozkotirna proga, je bil zasejan s travo in posajeno je bilo 60 okrasnih dreves. Odstranjena je bila ozkotirna proga, izkopali so jamo in

dovozili humus. Sredstva za nakup dreves je prispeval TOZD jeklarn — valjarn.

Pri vratarne Store II. so bili nameščeni robniki in posejano okrasno grmičevje. Tudi pri črpalki goriv ob valjarni II je bilo posejano okrasno grmičevje. Opravljena so bila razna zemljiska dela, kot je dovoz zemlje, planiranje in zasaditev oz. ozelenitev s travo.

Na prostoru med vratarne Store II. in jeklarno je bila s pomočjo TOZD jeklarn — valjarn postavljena skulptura, ki je sestavljena iz kokile, ingota in gredic, kar simbolizira železarstvo.

TOZD valjarna II in transport sta obnovila in postavila kot tehnično muzejski primerek ozkotirno lokomotivo »Štefka« na zelenico pred prizidkom TOZD valjarne II. Delavci TOZD valjarn so poleg tega sodelovali pri postavljanju drogov za obešanje zastav pred prizidkom valjarne II, očistili in uredili so zelenice ob hali jeklarn in valjarn, pospravili in uredili zahodni del zemljišča ter prostor med industrijskim tirom in severno steno valjarne II. Tlakovali so prostor v adjustaži od razrezovalnih škarij do zahodne stene v hali BD valjarne II; organizirali več čistilnih akcij na objektu, očistili in zamenjali šipe, idr.

Tudi TOZD vzdrževanje je k očiščevalnim akcijam prispeval, da sta se red in snaga izboljšala. Z urejevanjem skladišč so odstranili nekurantni material. Z urejanjem transportnih poti za valjarno I dobiva celotno okolje mehanske delavnice in valjarne I novo podobo. Transport bo lažji in varnejši. Boljše bodo tudi možnosti za vzdrževanje reda in snage.

Kot že omenjeno, je TOZD transport opravil veliko akcijo čiščenja obeh strani Voglajne v dolžini okoli 500 m. S potrebno mehanizacijo je sodeloval pri mladinski akciji čiščenja. Opravljal je vsa potrebna dela pri rušenju oz. pobiranju tračnih ozkotirne proge, pobiranju starega železa, izravnavi zemljišča, skratka zelo prizadevno sodeloval pri vseh akcijah.

DS za investicije in razvoj — nadzor in predaja objektov je po programu imel največ zadolžitve. Šlo je za komunalno urejanje vseh objektov in naprav znotraj zavarovanega območja. Opravljena so bila razna nujna dela, kot je: čiščenje kanalizacij, oskrba in dovoz humusa, odstranitev raznih drogov, konstrukcij, cistern in raznega drugega materiala, podiranje barak, sanacija šamotarne, postavitev ograj, ureditev parkirnih prostorov in še bi lahko naštevali. Po zaslugi odgovornih sodelavcev je bilo opravljeno veliko delo, za kar jim daje odbor vso priznanje.

Lahko ugotovimo, da so vse TOZD in DS aktivno sodelovali v akciji z različnimi očiščevalnimi deli.

Opravljeno delo obsega:

- nasadili smo 277 komadov dreves in grmovnic,

- posejali smo 50 kg travnatega semena,

- opravili smo 3722 ročnih delovnih ur,

- opravili smo 2761 strojnih ur,

— zbrali smo 124 ton starega železa.

Vrednost vseh del znaša 2.650.000,- din.

Kako v bodoče

Na obravnavi ocene realizacije programa je odbor zavzel naslednje stališče:

Odbor se zavzema za nadaljevanje vseh komunalno-hortikulturnih aktivnosti v železarni, ki jih je spodbudila široko zasnovana družbena akcija Hortikultura 80, tudi v prihodnjih letih. Le tako bomo dosegli trajno ureditev okolja. Zato se člani odbora zavzemajo, da se sprejet program v celoti realizira v letu 1981. Tu mislimo na tista dela, ki jih zaradi pomanjkanja finančnih sredstev ni bilo mogoče v celoti izvršiti. Zato mora DS IR predvideti potrebna sredstva v planu za leto 1981.

Člani odbora so mnenja, da je treba storiti vse, da se ne ohrani samo sedanje stanje, temveč je treba nadaljevati s sajenjem dreves in grmičenj, urejevanjem zelenic in odstranjevanjem vsega, kar kvari izgled okolja. Ta ureditvena dela ne zahtevajo večjih finančnih sredstev, če se sproti urejujejo in vzdržujejo. Se vedno se dogaja, da razne montažne skupine v zavarovanem območju puščajo razne materiale, kot so profili, cevi in dr. na kraju, kjer se dela izvajajo, ne da bi jih pospravili za seboj. Delo pri sanaciji šamotarne je treba organizirano nadaljevati. V sklop splošnih del spada tudi urejevanje in asfaltiranje internih dovoznih cest in poti po obratih, kar ni bilo urejeno zaradi pomanjkanja denarja. V programu ureditvenih del imamo tudi zaporo ceste skozi železarno, zgraditev ceste od šamotarne do skladišča maziv, postavitev vratarne pri plavžu, rušenje stavb oz. hiš Štore št. 39 in 40, ki že več let kvarijo izgled železarne in drugo.

Odbor je mnenja, da smo z našo akcijo izvedbe komunalno-hortikulturnih del v železarni lahko resnično zadovoljni. Vse nerealizirane ureditve, ki so izostale iz objektivnih vzrokov, pa moramo vnesti v srednjeročni program in zagotoviti tudi potrebna finančna sredstva.

Ivan Žmaher

V Bruslju se je začela 29. februarja 1936 dvodnevna svetovna mladinska konferenca za mir, ki se je udeležilo 316 delegacij iz 23 držav. Hrvatska in srbska protifašistična mladina sta poslali na kongres 5 delegatov. Obsodili so italijanske fašiste zaradi vojne proti Abesiniji in se izrekli za boj proti fašizmu v svetu.

— 0 —

Ruski fiziolog Ivan Petrovič Pavlov je uvedel v fiziologijo metodo nenehnega poskusa, s katerim je mogoče trajno in neposredno opazovati delovanje notranjih organov. S področja nevrologije so najbolj poznani njegovi poskusi na psih, na katerih je ugotavljal nastajanje pogojnih reflektov (živčnih odzivov). Pavlov je prejel leta 1904 Nobelovo nagrado za medicino in fiziologijo. Umril je 27. februarja 1936 (pred 45 leti).

KADROVSKE VESTI

V mesecu januarju so bile v naši delovni organizaciji združenega dela naslednje kadrovske spremembe:

Novi člani naše delovne organizacije:

Željko Slovic, NK delavec — transport; Andželjko Vlahovič, KV strojni ključavničar — TT montaža; Silvo Mraz, NK delavec — TOZD SGKG; Stanislav Lorgjer, NK delavec — TT montaža; Roman Peter, PK strugar — MO valji; Ivo Kajgo, NK delavec — valjarna I; Milan Romih, KV strugar — valjarna II; Jože Kadenšek, NK delavec — jeklarna; Husein Dizdarevič, NK delavec — livarna II; Slavko Jezovšek, NK delavec — TT montaža; Josip Vrhovnik, NK delavec — livarna II; Marjan Krajnc, VS dipl. ing. elektronike — DS za EO; Dušan Guček, NK delavec — valjarna II; Jurij Fišer, PK strugar — valjarna II; Franc Škoberne, NK delavec — valjarna II; Konrad Jeranko, NK delavec — jeklovlek; Željko Stiplovšek, PK voznik villičarja — TT obdelava; Janez Lupšina, NK delavec — transport; Hamid Duraković, NK delavec — livarna II; Stanko Vranjek, NK delavec — jeklovlek; Pavao Rkman, NK delavec — livarna II; Agim Sejfičaj, NK delavec — livarna II; Silvo Žerak, NK delavec — livarna II; Srečko Zajko, NK delavec — livarna II; Nenad Bosnić, NK delavec — livarna II.

Iz JLA sta se vrnila:

Zvonko Petrinšak, NK delavec — livarna II; Andrej Borlak, SS elektrotehnik — DS za EO.

V JLA so odšli:

Jožef Žaberl, NK delavec — valjarna II; Vladimir Ivanuš, NK delavec — el. plavž; Cvetko Kink, NK delavec — jeklovlek; Karl Hrepevnik, KV livar kalupar — livarna II; Peter Voras, KV livar kalupar — livarna II; Jurij Korez, KV str. kalupar — livarna II; Stane Zupan, KV rezkalec — MO valji; Ljubomir Kopranc, KV strugar — MO valji; Edvard Kolar, PK strugar — MO valji; Aleksander Čadej, NK delavec — TT montaža; Marijan Peer, PK strugar — MO litina; Stanislav Kamposšek, KV strojni ključavničar — mehanična delavnica; Srečko Knez, PK avtomehanik — TT montaža; Ivan Murko, KV strojni ključavničar — TT obdelava; Željko Glas, NK delavec — DS za komerc. posle; Janko Ferlež, NK delavec — TT montaža; Vojko Rojc, KV avtomehanik — TT montaža; Ranko Bojanič, PK strugar — MO valji; Franc Oset,

NK delavec — livarna II; Željko Djukić, NK delavec — livarna II; Ernest Frece, NK delavec — jeklovlek; Mladen Lugačič, KV valjavec — valjarna II; Janez Toplišek, PK valj. prof. — valj. II; Roman Bračun, KV valjar — valjarna II; Nikolaj Tovornik, PK strugar — obdelovalnica litine; Silvo Plahuta, KV rezkalec — mehanična delavnica; Ivan Grobin, KV livar kalupar — livarna I; Jože Gjerkiš, KV strugar — TT obdelava; Branko Romih, NK delavec — TT montaža; Roman Kopinšek, KV valjal. profil., valjarna II; Stanislav Florjanc, KV strugar — MO valji; Anton Selič, KV obratni električar — elektro obrat; Ajeta Zeka, NK delavec — valjarna I; Srečko But, NK delavec — jeklarna.

Z rednim odpovednim rokom so odšli:

Branko Hartman, KV obratni električar — elektro obrat; Marjan Jošt, VS pravnik — DS za kadre in splošne zadeve; Edi Košak, PK strojni ključavničar — mehanična delavnica; Ahmet Keserović, NK delavec — livarna I; Mirko Rupnik, KV strugar — obdelovalnica valjev.

Sporazumno s podjetjem je odšel tov. Vinko Amon, VS ing. stroj. — priprava vzdrževanja.

V poskusni dobi sta odšla; Halit Hyseni, NK delavec —

valjarna I; Ivan Belej, KV avtomehanik — TT montaža.

Zaradi negativne ocene v poskusni dobi je odšel: Zijad Kahrimanović, NK delavec — jeklarna.

Zaradi kršitve delovnih obveznosti so odšli:

Marinko Stjepić, PK tesar — livarna II; Danica Bednjanič, NK delavka — komunala; Abdija Erdič, NK delavec — jeklarna; Stanislav Leskovšek, NK delavec — livarna II.

Na novo življenjsko pot so stopili:

Franc Antlejš — komunala; Peter Doberšek — mehanična delavnica; Suljo Sulkanović — Tovarna traktorjev; Jože Majer — merilna sl.; Jože Slomšek — jeklovlek; Franc Pevec — mehanična delavnica; Drago Kovač — valjarna II; Jusuf Jashari — aglomeracija; Dušan Safran — valjarna II; Ludvik Turnšek — livarna II; Vinko Ljubej — elektro obrat.

Vsem želimo obilo družinske sreče.

Naraščaj v družini so dobili:

Karl Krajnc — tovarna traktorjev; Josip Poljanec — tovarna traktorjev; Silvester Kosi — aglomeracija; Martin Tomplak, valjarna I; Danilo Sivka — DS za komercialne posle; Ivan Volovšek — valjarna II; Avgust

Alt — aglomeracija; Kristjan Pungartnik — livarna valjev; Franc Jančić — tovarna traktorjev; Muhamed Sahinović — livarna I; Branko Lončar — elektro obrat; Mile Knežević — livarna I; Slobodan Milanović — DS PP; Vojko Kocman — kontrola kakovosti; Rudi Zidanski — laboratorij; Franc Planko — valjarna I; Peter Doberšek — mehanična delavnica.

UPOKOJEN

OBRADOVIČ MILE, rojen 6. 4. 1948, stanujoč Miska Glava, Prijedor. V našem podjetju se je zaposlil 16. 11. 1977 kot livar IV na elektroplavžu. V istem obratu je opravljal še dela in naloge izpraznjevalca in pripravljalca kokil.

Invalidsko je bil upokojen 30. 11. 1980.

iz krajevne skupnosti ŠTORE

Poročilo s 17. seje sveta skupščine KS

Zadnjega dne v januarju 1981 so imeli delegati sveta skupščine štorske KS v pozni popoldanski uri svojo 17. sejo. Kljub temu, da so vsa zasedanja sveta v prostem, popoldanskem ali večernem času, se doslej še ni zgodilo, da bi se delegati zbrali v nesklepčnem številu.

Poleg mnogih vprašanj, o katerih smo tudi v Železaru že dostikrat govorili (potreba po razširitvi trgovine, toplifikacije Li-

pe, gradnje podhoda ali nadhoda pri postaji nadvoza pri Godcu itd.), so delegati sprejeli stališča in sklepe še o vrsti pomembnih stvari za vse krajanje Štor.

V juniju in juliju bodo pričeli z deli na rekonstrukciji ceste Godec—Lipa. Tokrat zares. Investitor je Železarna, KS pa želi, naj bi v režijski odbor vključili tudi dva predstavnika krajevne skupnosti.

Vodja območja Kompole tov. Milica Plankova je seznanila člane sveta o sestanku v tem kraju v zvezi z zazidalnim načrtom. Sprejet je bil sklep o soglasju z usklajenim predlogom zazidalnega načrta Kompole.

Za sestavo finančnega dela plana SLO in DS za srednjeročno obdobje so delegati zadolžili člane sveta tovariše Gabrščka, Janžekoviča, Goloba in Križnikovo.

Pisala nam je

Objavljamo pismo tov. Dobovišek Marije, upokojenke Železarne Štore, ki je v svojih kratkih vrsticah obudila spomin na čas, ko je delala kot kurirka v naši delovni organizaciji.

Hvala lepa, ker mi pošiljate vaš časopis Železarka. Kadar ga sprejemem, se zelo razveselim; ko ga berem, se mi zdi, da sem še vedno med vami. Zelo sem se počutila srečno, dokler sem bila med vami.

Kratki dnevi so mi bili takrat, ko sem obhodila vse obrate in še Celje. Vse to delo mi je bilo v najlepšo zabavo.

Sedaj pa tičim tukaj, v Domu počitka Šmarje in se spominjam vseh tistih lepih časov med vami.

Misli

Sedaj pa gledam gore zaželene,

od žalosti se mi rosi oko; ali bo se kdo še spomnil name, saj sem se spremenila res močno.

Dobovišek Marija

STORSKI ŽELEZAR — Glasilo OZD Slovenske železarne ŽELEZARNA ŠTORE — Izhaja dvakrat mesečno — Uredniški odbor: Građišnik Frido, Tomažin Anica, Knez Peter, dipl. ing., Kavka Franc, Renčelj Vlado, Uršič Rudi, Zelič Franc, ing., Zmahar Ivan — odgovorni in glavni urednik: Kavka Franc, pomočnik urednika: Uršič Rudi. Po mnenju republiškega sekretariata za prosveto in kulturo Ljubljana, je časopis oproščen davka od prometa proizvodov (št. 421-1/72 z dne 20. 2. 1974) — Tisk: AERO Celje — TOZD grafika — Rokopisov ne vračamo.